

TALLINNA TEHNIKAÜLIKOOL

Majandusteaduskond

Ärikorralduse instituut

Maria Vaino

**RAAMATUPIDAMISE KORRALDAMINE EESTIS
INFOTEHNOLOOGIA ETTEVÕTETES**

Bakalaureusetöö

Õppekava TABB, peeriala majandusarvestus

Juhendaja: Natalie Aleksandra Gurvitš-Suits, PhD

Tallinn 2020

Deklareerin, et olen koostanud lõputöö iseseisvalt ja olen viidanud kõikidele töö koostamisel kasutatud teiste autorite töödele, olulistele seisukohtadele ja andmetele, ning ei ole esitanud sama tööd varasemalt ainepunktide saamiseks. Töö pikkuseks on 7214 sõna sissejuhatusest kuni kokkuvõtte lõpuni.

Maria Vaino

(allkiri, kuupäev)

Üliõpilase kood: 096013TABB

Üliõpilase e-posti aadress: vaino.maria@gmail.com

Juhendaja: Natalie Aleksandra Gurvitš-Suits, PhD:

Töö vastab kehtivatele nõuetele

.....

(allkiri, kuupäev)

Kaitsmiskomisjoni esimees:

Lubatud kaitsmisele

.....

(nimi, allkiri, kuupäev)

SISUKORD

LÜHIKOKKUVÕTE	4
SISSEJUHATUS	5
1. INFO- JA KOMMUNIKATSIOONITEHNOLOOGIA VALDKOND JA RAAMATUPIDAMISE KORRALDAMISE VIISID	7
1.1. Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia valdkonna jaotus	7
1.2. Raamatupidamise korraldamise viisid IT-firmades	10
1.2.1. IT-ettevõtte raamatupidamise valiku taust	10
1.2.2. Ettevõttesisene raamatupidamise korraldamine	11
1.2.3. Raamatupidamiseteenuste sisseostu kasutamine	13
1.2.4. Raamatupidamistarkvara kasutamine raamatupidamises	14
2. UURING RAAMATUPIDAMISE KORRALDAMISEST IT- FIRMADES	17
2.1. Uuringu ja valimi kirjeldus	17
2.2. Uuringu tulemused ja järeldused	18
2.2.1. Uuringusse kuuluvate ettevõtete üldandmete analüüs	19
2.2.2. Ettevõtete raamatupidamiseteenuste sisseostu tulemuste analüüs	24
2.2.3. Ettevõtete sisese raamatupidamise korraldamise analüüs	28
2.2.4. Raamatupidamise korraldamise viiside summaarne analüüs	34
2.2.5. Raamatupidamistarkvara eelistuste uuringu tulemuste analüüs	36
KOKKUVÕTE	40
SUMMARY	42
KASUTATUD ALLIKATE LOETELU	44
LISAD	47
Lisa 1. Uuringu küsitluse küsimused	47
Lisa 2. Uuringu küsitluse vastused	58
Lisa 3. Eesti IT ettevõtete suurus töötajate arvu järgi 2017 aastal	67
Lisa 4. IKT ettevõtete klassifikatsiooni vastavus EMTAK 2008 klassifikatsioonile	68
Lisa 5. Lihtlitsents	69

LÜHIKOKKUVÕTE

Bakalaureusetöö teema on „Raamatupidamise korraldamine Eestis infotehnoloogia ettevõtetes“. Lõputöö eesmärgiks on välja selgitada raamatupidamise korraldamise võimalused Eestis IKT-firmades ning milliseid lahendusi seal kasutatakse.

Lõputöö kirjeldab raamatupidamise hetkeseisu Eestis tegutsevates IT-ettevõtetes. Loetleb peamised raamatupidamise viise, näiteks palgatud spetsialistid, sisseostetavad raamatupidamisteenused ning iseseisev raamatupidamine. Selle töö hüpoteesiks on eeldus, et suurtel ettevõtetel on sageli oma raamatupidaja või finantsosakond, samal ajal kui väikesed ettevõtted eelistavad juba arenguetapis tellida raamatupidamisteenuseid teistelt ettevõtetelt. Lõputöö tõstatab ka küsimuse, mis on ettevõtetele raamatupidamistarkvara valimisel oluline ning milliseid funktsioone nad sellelt ootavad. Uurimistöö jaoks loodi küsimustik, mis saadeti juhuslikele Eestis tegelevatele IKT teeninduse sektori ettevõtetele. Peamised allikad uuringu jaoks vajalike ettevõtete kontaktandmete leidmisel olid Eesti Interneti kataloog ja otsingusüsteem (neti.ee) ning E-Krediidiinfo infoportaal (e-krediidiinfo.ee). Uuringu läbiviimiseks kasutati kvantitatiivset uurimismeetodit. Autor valis vajaliku info saamiseks küsimustikule põhineva andmekogumismeetodi. Lõputöö analüüsib raamatupidamise korraldust erinevate ettevõtete omaduste põhjal. Selle töö tulemus andis kinnitust, et väikese töötajate arvuga ettevõtted eelistavad sisse osta raamatupidamisteenuseid ning suured ettevõtted kipuvad palkama oma raamatupidajaid või terve raamatupidamisosakonna. Samuti koguti ja töödeldi andmeid raamatupidamistarkvarade kohta, mis võib teistele valikute tegemisel või edasiste arenduste puhul abiks olla.

Võtmesõnad: Raamatupidamine, teenuste sisseost, raamatupidamistarkvara, IKT-sektor.

SISSEJUHATUS

Infotehnoloogia valdkond on tänapäeval üks kõige tähtsamatest ning kiiremini arenevatest tööstusharudest nii Eestis kui ka mujal maailmas. Kiire areng toob kaasa uute, arenevate ning pikalt tegutsevate ettevõtete suure hulga Eesti turul. Autor töötas lõputöö koostamise hetkel ettevõttes, mis tegutses samuti infotehnoloogia vallas. See asjaolu ajendas autorit uurimaks raamatupidamist infotehnoloogia ettevõtetes.

Nagu iga teine ettevõte, vajab ka infotehnoloogia valdkonnas tegutsev ettevõte edukaks toimimiseks korrektset ja tõhusat finantshaldust. Ettevõtte finantside haldamiseks on mitu võimalust. Võimalusteks on ettevõttesisesel raamatupidajal või spetsialisti palkamine, kes tegeleb osaliselt ka raamatupidamiskohustustega. Lisaks on võimalus raamatupidamise teenuseid ka sisse osta teistelt ettevõtetelt või hoopiski ettevõtte juhil raamatupidamist ise teha. Raamatupidamise teostamise protsessid võivad ettevõtetel varieeruda. Ettevõtted võivad raamatupidamist teostada spetsiaalse raamatupidamistarkvara abil, kui ka ilma selleta, tuginedes ainult oma teadmistele ja kogemustele. Raamatupidamise teostamise meetod sõltub suuresti ettevõtte tegevusvaldkonnast ning ka ettevõtte suurusest.

Selle lõputöö eesmärgiks on välja selgitada, milliseid raamatupidamise lahendusi infotehnoloogia sektoris kasutatakse, täpsemalt Eestis tegutsevates infotehnoloogia ettevõtetes ning vastata küsimusele, kuidas nendes ettevõtetes raamatupidamise juhtimist korraldatakse. Lõputöö hüpoteesiks on oletus, et raamatupidaja või terve raamatupidamisosakonna palkamine ettevõttes sõltub ettevõtte suurusest, arengufaasist ning samuti, et mikroettevõtted eelistavad suurettevõtetest enam raamatupidamisteenuseid sisse osta. Autor seab ülesandeks seda hüpoteesi kinnitada, tuginedes andmetele, mida koguti sihtrühma kuuluvate ettevõtete küsitlemise käigus.

Lõputöö koosneb kahest peatükist. Esimene peatükk käsitleb infotehnoloogia valdkonnas tegutsevaid ettevõtteid. Vaadeldakse nende ettevõtete hetke turupositsioone, kirjeldatakse ettevõtete tegevusi ning nende omavahelisi jaotusi. Seejärel kirjeldatakse eelistusi ettevõtte raamatupidamisarvestuse valimiseks. Kirjeldatakse ettevõtete põhiparameetreid ja nende omadusi. Järgnevad esimese osa kaks alapeatükki kirjeldavad raamatupidamisarvestuse korraldamise võimalusi ettevõttes või väljaspool seda, kui raamatupidamisteenuseid ostetakse teistelt ettevõtetelt sisse. Esimese peatüki viimane osa kirjeldab tarkvara, mida kasutatakse tänapäeva raamatupidamises.

Teises peatükis käsitletakse andmeid, mida saadi Eestis tegutsevate IT-ettevõtete küsitlemise käigus ning analüüsitakse neid kvantitatiivset uurimismeetodit kasutades. Autor valis vajaliku info saamiseks küsimustikule põhineva andmekogumismeetodi. Uuringus osales kokku 114 ettevõtet.

Teise osa alapeatükis kirjeldatakse üksikasjalikult, kuidas uuring korraldati, kuidas andmeid koguti ning kuidas saadud teavet analüüsiti. Järgmistes alapeatükkides esitleb autor saadud vastuste põhjal koostatud graafikuid ja tabeleid, analüüsib neid, leiab mustreid ning teeb nende põhjal järeldusi. Uuritakse ja visandatakse küsitletud ettevõtete üldomadusi (suurus, vanus, arenguetapp, tegevusalad jne). Edasi uuritakse ettevõtelt sisseostetud raamatupidamisteenuste kasutamise tendentse. Saadud andmeid võrreldakse ettevõtete üldomadustega ning tehakse selle põhjal analüüsi ja järeldusi. Sama tehakse ka ettevõttesiseste raamatupidamise andmetega. Uuringu teise osa viimases alapeatükis käsitletakse tarkvara, mida kasutatakse IT-ettevõtetes raamatupidamise korraldamiseks. Selgitatakse välja peamised raamatupidamistarkvara valimise kriteeriumid ning samuti tuuakse välja nimekiri Eestis kasutatavatest populaarseimatest raamatupidamistarkvaradest. Samuti annab viimane alapeatükk vastuse esitatud küsimusele, mis on ettevõtetele tarkvara valimisel oluline ning milliseid funktsionaalsusi nad tarkvaralt ootavad.

Viimases osas tehakse lõputöö kohta üldine analüüs ning järeldus. Selgub, kas selle lõputöö hüpotees on leidnud kinnitust ning ka seda, kas vastus raamatupidamistarkvara kasutamise eelistuste kohta selgus.

1. INFO- JA KOMMUNIKATSIOONITEHNOLOOGIA VALDKOND JA RAAMATUPIDAMISE KORRALDAMISE VIISID

Esimeses peatükis on välja toodud info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (edaspidi: IKT) valdkonna lühiülevaade ja jaotus ning raamatupidamise korraldamise viisid.

1.1. Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia valdkonna jaotus

IKT-sektor on pidevas arengus ning mängib olulist rolli majanduses ning mõjutab ka kõiki elualasid. Tunnistatakse sellist fakti, et IKT-sektor aitab välja kujundada eduka majanduse mootori, mis aitab märkimisväärselt kaasa tootlikkuse ja majanduskasvu tõusule. Peaaegu kõik tööstusharud kasutavad IKT-vahendeid ning seetõttu toimub nende areng kiiremas tempos. (Savulescu 2014, 515-516)

Eesti IKT-sektori kasvule ja arengule aitavad kaasa õigeaegsed ja julged otsused ning takistuste puudumine, mis on iseloomulikud paljudele suurtele riikidele. IKT rakendamise ja kasutamise aste erinevates valdkondades muudab riikide majanduse ja sotsiaalse järkjärgulise arengu määravaks teguriks. Digitaal tehnoloogia võimsus suureneb arvutus-, edastus- ja andmehaldusvõimsuse kui ka sidevõrkude võimekuse kasvu abil. Uued tehnoloogiad, nagu näiteks pilvandmetöötlus (*cloud computing technology*), soodustavad paljude uute rakenduste ja teenuste kasutamise valikut. (Arengufond 2019) Eesti on maailma esimene e-teenuseid kasutav riik ning kõrgelt arenenud majanduse digitaliseerimisega (Andersson, Wernberg 2016). 99% Eesti elanikel on ID-kaart, 17% kasutavad mobiil-ID ning 35% smart-ID. Eestlased saavad hääletada elektrooniliselt interneti teel. 2020 aasta seisuga on Eestis 66 000 e-residenti ning 99% riigiteenustest on e-teenusena kättesaadavad. Samuti on Eesti mitmetel kõrgetel edetabelite positsioonidel, nagu näiteks: startup-ettevõtluse parim riik maailmas, paikneb internetivabaduse poolest teisel kohal, ettevõtluse poolest aktiivne ning esimesel kohal digitaalsetes tervishoiu lahendustes. (e-estonia 2020)

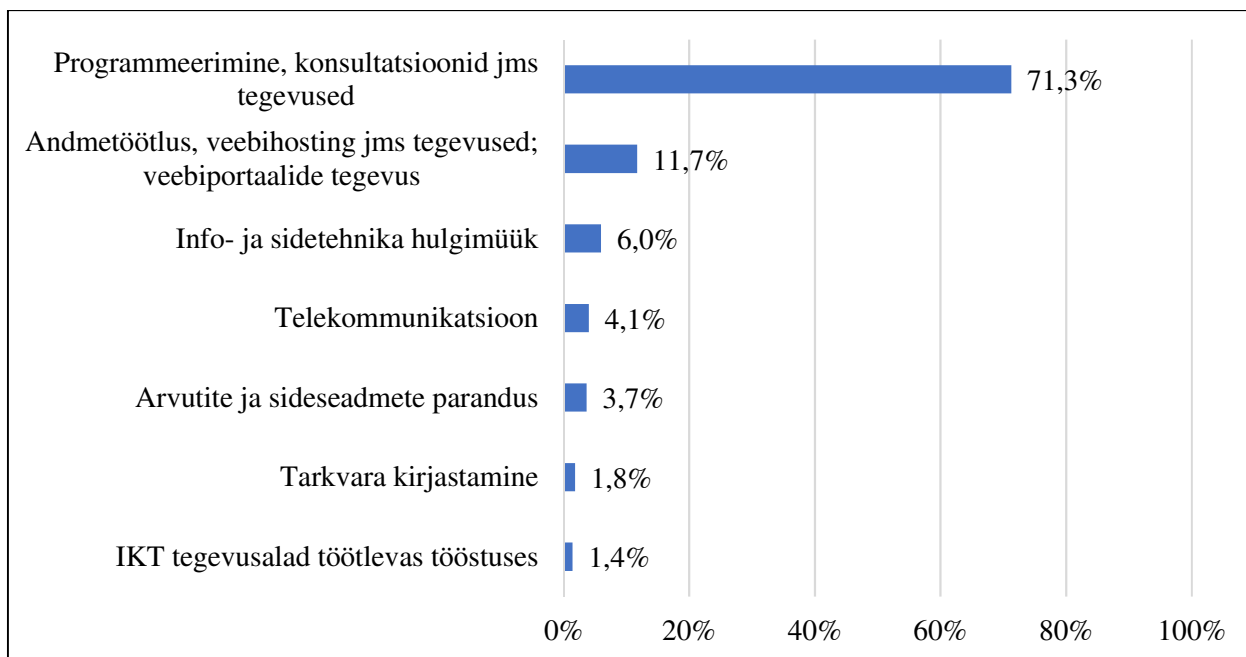
Rahvusvahelise Telekommunikatsiooni Liidu iga-aastane IKT arengu indeks (*ICT Development Index*) paigutas 2015. ja 2016. aastal Eesti üleilmse riikide võrdluses 18. kohale. Võrdluses osales kokku 175 riiki. (ITU 2016, 12) Rahvusvahelise Telekommunikatsiooni Liidu 2018. aasta raporti andmete järgi muutus Eesti sideühenduse kättesaadavuse poolest üheks kõige arenenumaks riigiks.

Eesti elanike seas on interneti kasutamine ja IKT-ühenduvus väga kõrge. Raportis mainitatakse samuti, et Eesti IKT areng on eesliinil. Eeldatakse, et IKT arendus jätkub kuna avalikul sektoril on aktiivne roll uuenduslike lahenduste väljatöötamisel ja omandamisel ning üldiste arengutingimuste kujundamisel. Seda viitavad riigi poolt tehtud investeeringud uutesse tehnoloogiatesse pangandus- ja telekommunikatsiooni sektoris ning elanike valmisolek kasutada uusi IKT-lahendusi. Mobiilside teenuste kõrge kvaliteet ning taskukohased hinnad on paljude elanike seas parandanud info kättesaadavust. Samuti on Eesti riikide mobiilside teenuste hindade arvestuses üks kõige soodsamate seas. (ITU 2018, 57)

Statistikaameti (2020) andmete järgi andsid 2019. aastal Eesti majanduse ning lisandväärtuste kiirele kasvule kaasa info ja side tegevusalad. IKT valdkonna lisandväärtus suurenes 2019. aastal peaaegu 29%. Eesti IKT-sektor sisaldab endast telekommunikatsiooniteenuseid, IKT-süsteeme ja teenuseid, tarkvaraarendust, info- ja kommunikatsiooniseadmete tootmist ning IKT toodete hulgemüüki (Arengufond 2019). Mõnikord võib olla keeruline kindlaks teha, kas ettevõtte kuulub IKT-sektorisse, kuna info- ja telekommunikatsioonitehnoloogiad hõlmavad peaaegu kõiki majandussektoreid ja tegevusvaldkondi. Reeglina tegelevad IKT ettevõtted samaaegselt mitme tegevusalaga ning vaid vähesed ettevõtted tegutsevad kitsa spetsialiseerumisega. (Partners 2002, 6) IKT ettevõtlussektori saab jagada kaheks: IKT tööstus ning teenindus. Eesti Statistika (2019) kirjeldab ettevõtlussektorit alljärgnevalt:

- „IKT-sektor töötleva tööstuse tegevusalad, mille tooted on mõeldud infotöötluses ja sides kasutamiseks, sealhulgas ülekandmiseks ja kuvamiseks. Tooted kasutavad elektroonilist töötlust materiaalse nähtuse tuvastamisel, mõõtmisel ja/või salvestamisel või füüsiliste protsesside juhtimisel.“
- „IKT-sektor teeninduses – teeninduse tegevusalad, mille tooted on mõeldud infotöötluse ja side talitluse võimaldamiseks elektrooniliste vahenditega.“

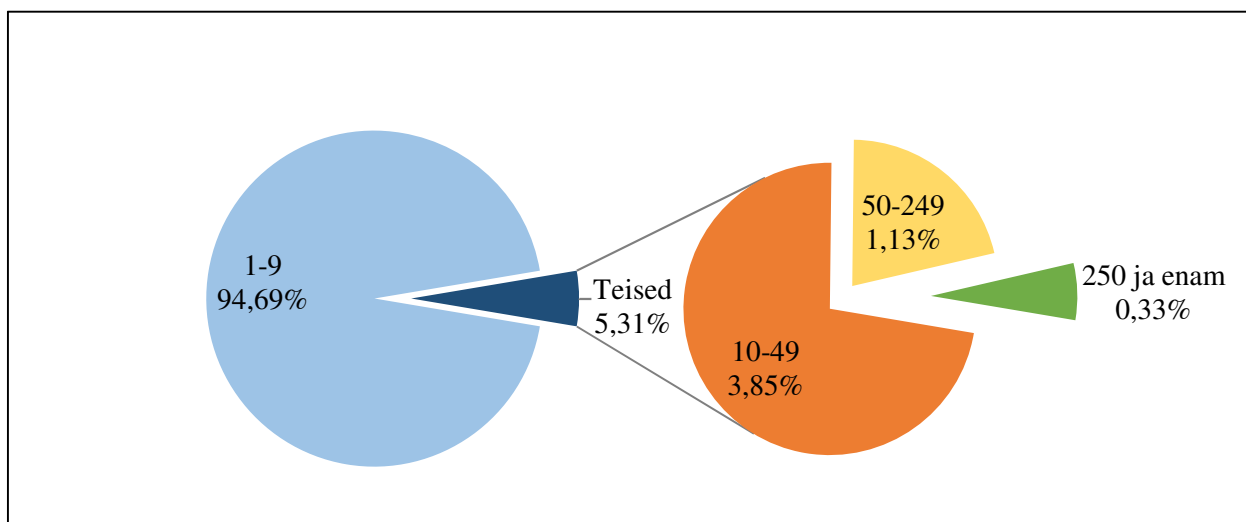
Statistika andmetel on Eestis 2017. aasta seisuga IKT-sektoris 4799 ettevõtet, millest 1.4% on töötlevas tööstuses ning 98.6% teenindusvaldkonnas (vt lisa 3). IKT-sektori klassifitseerimisel on võetud arvesse Eesti majanduse tegevusalade klassifikaator (EMTAK 2008) (vt lisa 4). Joonisel 1 on toodud IKT-sektori ettevõtte arv tegevusalade järgi 2017. aastal.

Joonis 1. IKT-sektori ettevõtte arv tegevusalade järgi 2017. aastal

Allikas: Autori poolt koostatud Lisa 3 andmete põhjal

Kuna töötlev tööstus on väiksema osakaaluga, otsustas autor kokku ühendada kõik tegevusalad, mis kuuluvad IKT töötleva tööstuse sektorisse. Joonisel 1 on näha, et ainult 69 (ehk 1.4%) Eesti infotehnoloogia ettevõtet tegelevad IKT-sektoris töötlevas tööstuses, kõik teised on IKT teenindus sektoris. Järgneval joonisel (vt Joonis 2) on toodud IKT-sektori ettevõtete arv töötajate arvu järgi.

Joonis 2. IKT-sektori ettevõtete arv töötajate arvu järgi

Allikas: Autori poolt koostatud Lisa 3 andmete põhjal

Joonisel 1 ja 2 on näha, et IKT-sektoris on töötajate hõivatus 1 kuni 9 töötajat, mis moodustab koguni 95% kogu sektori hõivatusest ning 71% IT-ettevõtete peamised tegevusalad on programmeerimine, konsultatsioonid jms tegevused.

IKT-sektori arendus ja IT-tehnoloogiate toel saavutatakse eriti kiire teenuste mahu kasv, mis aitab kaasa ärieesmärkide saavutamisele. Nagu ka eelnevalt mainitud on IT valdkond üsna lai ja hõlmab endast tervet hulka erinevaid tehnoloogia tahkusi. Alustades veebisaitide ja arvutiprogrammide arendamisest, arvuti riistvara remondist ja hooldusest, kuni side tarvikute müügini. Ettevõtte avamine, arendamine ning suure kasumi saavutamine on kõige alus. Kõik see tähendab, et kaasa arvatud ka need firmad, mis kuuluvad infotehnoloogia valdkonda vajavad ka raamatupidamist ning peavad pöörama tähelepanu maksuarvestusele.

1.2. Raamatupidamise korraldamise viisid IT-firmades

1.2.1. IT-ettevõtte raamatupidamise valiku taust

Igal ettevõttel või äritegevust tegeval isikul, mis tahes valdkonnas, on kohustus raamatupidamist korraldada. Ettevõtetel endil on võimalus valida raamatupidamise viiside vahel. Otsus tehakse sõltuvalt ettevõtja oskustest ja ettevõtte suuruselt. Mõned võtavad tööle raamatupidaja või palkavad terve raamatupidamisosakonna, teised otsustavad teenusepakkuja kasuks ning kolmandad kasutavad ainult raamatupidamistarkvara ning püüavad lahendada raamatupidamise ülesandeid ise. (EAS 2020)

Raamatupidamise juhtimismeetodi valikut mõjutab ettevõtte suurus - mida suurem on organisatsioon, seda tõenäolisem on, et raamatupidamist haldab täistööajaga spetsialist või terve raamatupidamisosakond (Šeba 2018, 98). Ameerika Atesteeritud Raamatupidajate Instituudi (AICPA – *American Institute of Certified Public Accountants*) esindaja sõnul sõltub õige raamatupidamise meetodi valik ettevõtte suuruselt. Kui väikeettevõtte omanik istub nõutult raamatupidamistarkvara ees ning ei tea, kust alustada, on see märk sellest, et tuleks leida spetsialist, kes valdab raamatupidamist. (Inc. 2010)

Järgmine oluline tegur, mis mõjutab ettevõtte raamatupidamise teostamise meetodit, on ettevõtte elutsükkel. Ettevõtte elutsükli etappe on raske täpselt kirjeldada. Enamikes uuringutes jaotatakse arengufaase erinevalt. Selle kohta on palju diskussioone, kuna klassifitseerimise protseduurid ja

muutujad on oluliselt erinevad. (Güleç, Karacaer 2018) Elutsükli arengusuunad ja kiirus on igas valdkonnas individuaalsed ning sõltuvad paljuski tegevusaladest.

Antud töö autor valis neli etapilist jaotust, mida mainis Masurel (2019) oma raamatus, millest peamised on algusfaas, kasv/laienemine, küpsus/stabiilsus ning langus. Alustavas algusfaasis ehk ettevõtte loomisel puudub selge tööjaotus, formaalsused ja kulud on minimaalsed ning vastavalt sellele ei ole ka raamatupidamistoimingutel selget korraldust. Kasvufaasi alguses on veel suhteliselt noored ettevõtted, kus on tavaliselt uued tooted, tehnoloogiad ning arendused. Mida aeg edasi, seda rohkem hakkab ettevõtte hoogu juurde saama. Kasumi tõus toodangu mahu, müügi kasvu ning püsiklientide tekkimise arvelt. Sellega kaasneb ka töötajate arvu kasv, mis toob kaasa vajaduse uute vahendite, ruumide ning käibekapitali järele. Küpses faasis olevate ettevõtete käibe kasvutempo on mõõdukas ning kapitalikulutused ja finantseerimisvajadused kaetakse sisemistest allikatest, tuues kaasa ettevõtte stabiliseerumise. (Masurel 2019, 41) Raamatupidamise juhtimisstiil sõltub sellest, kui kiiresti ettevõtte areneb. Kui ettevõtte areng on algfaasis või kasvufaasi alguses, saab ettevõtja raamatupidamisega tegeleda ise. Täielikus laienemis või küpsusfaasis on seda palju keerulisem teha. (Petch 2016)

Kolmas tegur, mis mõjutab raamatupidamise korraldamise viiside valikut on ettevõtte tegevusala. (Šeba 2018) Kuna peatükis 1.1 mainiti, et IKT-sektori ettevõtted tegelevad hästi paljude valdkondadega, alates teenuste pakkumisega, erinevate toodete tootmisega ning lõpetades kauplustes IT tarvikute müügiga. Kõik need on erinevad protsessid ning vajavad individuaalseid arvestus meetodeid, mis on mõnedel juhtudel ajakulukad ning ressursse nõudvad.

Raamatupidamise haldamine on ülioluline ettevõtte kasvu ja jätkusuutlikkuse jaoks. Olenemata sellest, kas tegemist on IT valdkonna idufirmaga või juhtiva ettevõttega, mikro- või suurettevõttega või kas põhitegevusaladeks on arendamine või hulgimüük.

1.2.2. Ettevõttesisene raamatupidamise korraldamine

Ettevõtte sees on erinevaid viise raamatupidamise korraldamiseks. Esimene kõige odavam lahendus on tegeleda oma ettevõtte raamatupidamise korraldamisega iseseisvalt. Selline viis sobib mikro- ja väikeettevõtetele alg- või kasvufaasis ning kui tegevusmahud on väikesed ja tehinguid on vähe. Paljude jaoks on see lihtsalt viis kulude hoidmiseks, kuni nad leiavad kindla aluse oma äritegevuses. Oma ettevõtte raamatupidamise ise ära tegemises on olemas üks oluline miinus - see on väga ajakulukas. Kui ettevõttel puuduvad põhiteadmised raamatupidamise valdkonnast, siis

selleks, et iseseisvalt selgeks õppida raamatupidamise põhitõed ning olla kõigega kursis, tuleb kulutada palju aega ning ühel hetkel hakkab see segama oma põhitegevuste teostamist. (Teearu 2019) Abiks tuleb raamatupidamistarkvara kasutamine, kuid ettevõtte tegevuse kasvades kasvab ka raamatupidamise keerukus ning seoses sellega tekib vajadus ettevõttesisese raamatupidaja järele. (Inc. 2010) See on teine lahendus ning kõige kulukam. Väikese ettevõtte omanikule ei ole eriti otstarbekas palgata ettevõttele eraldi raamatupidaja. Ettevõttesisese raamatupidaja puhul peab arvestama palga, puhkusetasu ning lisaks muude halduskuludega nagu kontorikulud, töötaja väljaõpe ja täiendõpe. Raamatupidaja on võimalik ettevõttesse võtta tööle täiskohaga või ka osalise tööajaga. Võimalus on ka raamatupidaja tööülesandeid ühendada mõne muu ettevõttesisese funktsiooniga, näiteks administratiivsete tegevustega, luues nii oma ettevõttesse täistööajaga positsioon. (*Ibid.*)

Mikro- ja väikeettevõtete vähese raamatupidamise töömahu puhul ei ole raamatupidajale võimalik täiskohaga tööd pakkuda. Väikesed ettevõtted eelistavad tavaliselt raamatupidamisteenuseid sisse osta või palgata raamatupidaja osalise tööajaga. (Ray 2009) Kui ettevõttes on töötajaid väga vähe ning on olemas büroojuhi või mõni muu sarnase positsiooniga spetsialist, võimaldab tema töömaht täita ka raamatupidaja kohustusi. Suuremad ettevõtted pigem vajavad juba oma raamatupidajat või tervet raamatupidamisosakonda, kuhu kuuluvad erinevad spetsialistid: andmesisestajad, assistendid, raamatupidajad, finantsjuht. Tööjaotus on jagatud erinevate rollide peale laiali niiviisi, et iga spetsialist saab keskenduda oma kindlatele ülesannetele.

IKT-sektoril ja raamatupidamisel on üks ühine tunnusjoon - seal toimub dünaamiline areng. Kaasaegsed organisatsioonid muutuvad keerukamateks kiiresti muutuva ja väga konkurentsitiheda keskkonna pärast, lisaks ka üleilmastumise ning tehnoloogia arengu tõttu. Turud muutuvad rahvusvahelisemaks, elujõulisemaks ning kliendikeskseks. Kliendid nõuavad laiemat valikut ning kvaliteetseid teenuseid. (Dahal 2019) Seetõttu peaks ka raamatupidamine pidevalt arenema ja kohanema tööjõu aktiivsuse uute muutustega. Raamatupidajad peavad kaasas käima maailma muudatustega. Näiteks uued digitaalsed lahendused, deklareerimise vormid, muutused seadustes jne. Täna on väga keeruline äri ajada ilma kogenud spetsialistita, kes oskaks ettevõttele raamatupidamisteenuseid osutada, võttes arvesse selle iseärasusi.

Nagu teada, raamatupidamine nõuab ettevõtte juhilt suuremat tähelepanu, palju aega, kvalifitseeritud personali ja rahalisi ressursse. Need organisatsioonid, kes ei soovi ühel või teisel

põhjused oma raamatupidamist luua, saavad raamatupidamise ja maksuarvestuse funktsioonid üle anda sellele spetsialiseerunud kolmandate osapoolte organisatsioonidele.

1.2.3. Raamatupidamisteenuste sisseostu kasutamine

Teenuste sisseost on üheks instrumendiks, mille abil võib ettevõtte äriprotsesse juhtida, mis ei ole otseselt seotud ettevõtte põhitegevusega. Teenuste sisseostmine leiab aset siis, kui ettevõtte ostab protsesse sisse väljastpoolt. (Gupta 2015, 294) Raamatupidamisteenuste sisseostuks kutsutakse seda, kui ettevõtte tellib töö raamatupidajalt või raamatupidamisbüroolt. Selliseid teenuseid pakuvad paljud ettevõtted: väikesed või suured raamatupidamisbürood ja ka üksikettevõtjast raamatupidajad. (Teearu 2019) Tänapäeval on laialt levinud mitmesuguste teenuste sisseostu vormid: IT-teenuste sisseost, tootmise, juriidilise, raamatupidamise ja muude äriprotsesside sisseost (Dimitrova *et al.* 2015, 193). Näiteks ettevõtte tehnoloogilisi protsesse usaldatakse IT-ettevõtetele ning personaliosakonna asemel ostetakse sisse personalitöö teenuseid (Faitusa 2019, 256).

Teenuste sisseostmine annab ettevõttele võimaluse keskenduda strateegilistele ja põhitegevustele, vähendada kulusid ning saavutada efektiivsust (Šeba 2018, 96). Samuti ei ole vaja aega ja energiat kulutada spetsialistide värbamisele ning väljaõppele (Gupta 2015). Giustiniano *et al.* (2015) publikatsiooni järgi näitavad paljud uuringud, et teenuste sisseost aitab suurendada kasumit, samal ajal vähendades ettevõtte ressurside kulusid, mis ei ole seotud põhitegevusega (Giustiniano *et al.* 2015). Gupta (2015, 297) toob oma raamatus välja peamised teenuste sisseostmise eelised, nagu näiteks:

- tootlikkuse ja teenuste kvaliteedi parendamine
- kulude vähendamine
- võimalus keskenduda põhitegevusele
- parem vastutus
- teenuste pakkuja on oma spetsiifilise ala uute sündmustega kursis.

Raamatupidamisteenuste sisseost on üks populaarsematest teenuste sisseostmise valdkondadest (Ray 2009). Tänapäeval kasutavad rohkem teenuste sisseostu pigem väikesed ja keskmise suurusega ettevõtted, kuna raamatupidamine on aeganõudev ja keeruline (Sneidere *et al.* 2013, 27). Sneidere *et al.* (2013) Lätis läbiviidud uuring näitas, et raamatupidamisteenuseid kasutab enamasti erasektor ning teenuste pakkujateks on mikroettevõtted ja füüsilisest isikust ettevõtjad. Uuringutulemused näitavad, et teenusepakkuja valimisel on kõige olulisemateks kriteeriumiteks:

teenuse kvaliteet, soodne hind, kompetents ning võimalus kulusid optimeerida. (Sneidere *et al.* 2013)

Oma bakalaureusetöös „Raamatupidamisteenuste kasutamine Eesti ettevõtete seas“ uuris Tetsov (2016) millistel põhjustel ostetakse Eestis raamatupidamisteenuseid sisse. Peamised kolm raamatupidamisteenuste sisseostmise põhjust olid ettevõtte põhitegevusele keskendumine, aja kokkuhoid ja korrektne raamatupidamine. Uuringu küsimustikule vastas 132 ettevõtet, kellest 50 ostis raamatupidamisteenuseid sisse. Uuringus osalesid ettevõtted juhuslikest valdkondadest, mille hulgas info ja side valdkonnast vastas küsimustikule 6%.

Erinevate andmete põhjal on teenuste sisseostmise põhjuseid mitmed. Kõige rohkem eeliseid nähakse aja säästmises ehk põhitegevusele keskendumises ning kulude vähendamises.

Ettevõtte BDO Eesti koostöös uuringufirmaga Norstat Eesti AS küsitles 2016. aastal 130 Eesti ettevõtet, kus töötab 50 või enam töötajat. Tehtud uuringu põhjal näitasid tulemused, et 25% ettevõtetest kasutavad täielikult või osaliselt raamatupidamisteenuste sisseostu ning 6% plaanivad seda teha tulevikus. BDO on rahvusvaheline finantsteenusepakkuja ning nende sõnul on nad märganud, et suured ettevõtted ikkagi kasutavad majandus- ja palgaarvestusteenused. Kuigi nende andmete järgi ehitavad paljud kiire kasvuga Eesti ettevõtted järk-järgult üles oma enda raamatupidamisosakonna. Uuringus küsitletud keskmised ja suured ettevõtted kasutasid raamatupidamisteenuseid täielikus või osalises mahus. (Vainula, Kink 2016) Peamised raamatupidamisteenuste kasutamise valdkonnad olid majandusarvestuse korraldamine, palgaarvestus- ja maksudeklaratsioonide koostamine, pearaamatupidaja teenus, ostuarvete tasumine, majandusaasta aruannete koostamine, ostuarvete sisestamine ja menetlemine, konsolideerimine, muude aruannete koostamine ning ka müügiarvete haldamine (*Ibid.*).

Raamatupidamisteenuste kasutamine mõjutab peamiselt ettevõtete äritegevust positiivselt ning säästab aega ja ressursse. Põhiline on mõista, milliseid raamatupidamise protsesse on ettevõttel vaja ning millistes mahtudes, lähtuvalt ettevõtte iseärasustest.

1.2.4. Raamatupidamistarkvara kasutamine raamatupidamises

Kuna meie teadmised tehnoloogiast on kasvanud, on ka raamatupidaja võime analüüsida statistilisi väärtusi. Infotehnoloogia areng on parandanud raamatupidaja võimet andmeid tõhusalt ja tulemuslikult töödelda. Raamatupidamisprotsesse automatiseeritakse aina rohkem. Digitaalsed

protsessid ja pilvelahendused on muutnud raamatupidamist täielikult. (ACCA 2013) Välja on töötatud erinevaid raamatupidamise ja auditi tarkvarasid: maksu- ja finantsaruandluseks, palga- ja põhivara arvestuseks, majandusaasta aruannete ja vahearuannete koostamiseks, maksu- ja finantsnõustamiseks, raamatupidaja või ettevõtja assistendi funktsioonide täitmiseks (Capterra 2020). Finantsarvestus, mis on jäänud raamatupidajate kõige iidsemaks kohustuseks, hõlmab kassaraamatute ja pearaamatute koostamist, on tänapäeval tarkvara arendamise kaudu lihtsustatud (Ghasemi *et al.* 2011). Täna on olemas suur valik tarkvara, mis sobib nii väike-, keskmise- kui ka suuretevõtetele, kas otse arvutisse installeerimiseks või otse pilves kasutamiseks. Tarkvarad pakuvad palju häid võimalusi, mis soodustavad raamatupidaja tööd. Tänapäeva tarkvarad on kergesti kasutatavad ning võimaldavad isegi ettevõtjatel endil oma firma raamatupidamist teostada. Kui mitte kogu raamatupidamist, siis vähemalt saata müügiarveid ning sisestada kuluarveid.

Raamatupidamistarkvara kasutamine pakub raamatupidamise korraldamisel mitmeid eeliseid: suurem funktsionaalsus, parem täpsus, inimeste poolt käsitsi sisestavate andmete vigade arvu vähenemine, kiirem töötlemine, parem väline aruandlus (Ghasemi *et al.* 2011, 113-114).

Nizam ja Chong (2018) viisid Malaisias läbi uuringu, kuidas mõjub raamatupidamistarkvara ettevõtte tulemuslikkusele. Eesmärgiks oli aidata ettevõtete omanikke ja juhte panna mõistma, kui oluline on tulemuslikkuse saavutamiseks raamatupidamistarkvara kasutamine. Uuringu autorid uurisid sel teemal erinevate maailma riikide varasemaid uuringuid ning said uuringu tulemuste põhjal kinnitust, et raamatupidamistarkvara juurutamine mõjutab positiivselt ettevõtte juhtimist, suurendab tootlikkust, kasumlikkust ja toimingute efektiivsust. Malaisias tehtud uuring tõi välja, et sellised raamatupidamistarkvara omaduste faktorid nagu tõhusus ja kasutusmugavus mõjutavad ettevõtte äri tulemuslikkust rohkem kui usaldusväarsus, andmete kvaliteet ning täpsus. Autorid võrdlesid oma tulemusi teiste allikatega ning selgus, et tegurite mõju olulisus ettevõtte tootlikkusele võib erineda, kuid üldtulemus on kõigi uuringute põhjal sama - praegusel ajal raamatupidamise edukaks haldamiseks on tarkvara kasutamine oluliseks faktoriks. (Nizam, Chong 2018)

Ameerika Ühendriikidest pärineva uuringufirma Capterra (2015) tehtud uurimus tõi välja, et raamatupidamistarkvara mõjub positiivselt finants vigade leevendamisele. Üle 50% esmakordsetest raamatupidamistarkvara kasutajatest nägi pärast rakendamist finantsvigade vähenemist. Uuring tarkvara valikutest näitas, et ettevõtete jaoks oli kõige tähtsam kriteerium tarkvara funktsionaalsus. 52% ettevõtetest vahetasid tarkvara, kuna nende eelmistel valikutel

puudusid nende jaoks vajalikud funktsioonid. Samuti mõjutavad tarkvara soetamisele kaasa kasutusmugavus ja hind. (Capterra 2015) Tarkvara funktsionaalsus mängib olulist rolli, kuna IT-ettevõtete tegevusalad on erinevad, on neil vastavalt sellele ka tarkvara suhtes omad eelistused. Näiteks IT-sektoris kaubandusega tegelevad ettevõtted vajavad laos haldamise funktsionaalsust, kuid mängude arendamisega tegelevad mitte. Tarkvaral võib olla erinevaid spetsiaalseid funktsioone või üldprogramme, mida saab kohandada vastavalt praegusele äritegevusele. Ghasemi *et al.* (2010) artikli järgi valivad ettevõtted raamatupidamisprogramme tavaliselt nende toimingute suuruse ja süsteemi kasutavate kasutajate arvu põhjal. Suured ettevõtted võivad valida kogu süsteemi hõlmavaid tarkvarapakette, näiteks ettevõtte ressursside kavandamise süsteem. (Ghasemi *et al.* 2011)

Seejärel võib järeldada, et raamatupidamistarkvara valikut mõjutavad erinevad kriteeriumid, vaadeldakse hinda, millisele suurusele ettevõttele antud programm sobib, milliseid funktsioone tarkvara täidab ning et kasutajaliides oleks kasutajasõbralik.

Paljud ettevõtjad ja väikeettevõtete omanikud kasutavad raamatupidamistarkvara selleks, et säästa raha ja saada oma finantside üle rohkem kontrolli, asendades täielikult raamatupidajat. Raamatupidajad kasutavad tarkvarasid kõigis suurustes ettevõtetes, et kiirendada ning lihtsustada raamatupidamise protsesse.

2. UURING RAAMATUPIDAMISE KORRALDAMISEST IT-FIRMADES

Antud bakalaureusetöö teine peatükk keskendub uuringutulemuste analüüsile. Autor viis Eesti IT-ettevõtete seas läbi uuringu, et välja selgitada raamatupidamise korraldamise viiside trendid. Peatükk jaguneb kaheks, kus esimeses osas tutvustatakse uuringu koostamise metoodikat ning valimi kirjeldust. Teises alapeatükis kirjeldatakse küsitluse tulemusi ning analüüsi.

2.1. Uuringu ja valimi kirjeldus

Uuringu läbiviimiseks kasutati kvantitatiivset uurimismeetodit. Autor valis vajaliku info saamiseks küsimustikule põhineva andmekogumismeetodi (Õunapuu 2014). Andmete kogumiseks kasutati küsimustiku, mis on välja toodud lõputöö lisas 1. Küsimustiku temaatikaks oli raamatupidamise korraldamine infotehnoloogia ettevõtetes. Küsitluse ankeet oli mõeldud IT-ettevõtete juhtidele, omanikele (sh IT-spetsialistid), raamatupidajatele ning isikutele, kes tegelevad ettevõttes raamatupidamisega, kelleks võisid olla büroojuhid, sekretärid, assistendid või personalitöötajad.

Küsitluse sihtrühma kuulusid mikro- (1-9 töötajat), väike- (10-49 töötajat), keskmised (50-249 töötajat) ning suured (üle 250 töötaja) ettevõtted. Küsimustik oli mõeldud vaid IKT-teenuseid pakkuvatele firmadele. Küsitluse valimi koostamisel jäeti välja Eesti IKT tööstuses tegelevad firmad, kuna neid on äärmiselt vähe. Suurim osa Eesti IKT ettevõtetest asuvad teenindussektoris.

Autor koostas küsimustiku jaoks andmebaasi, kus olid kirjeldatud ettevõtete kontaktandmed: firma nimi, e-mail ja põhitegevusala. Andmebaasi koostamisel kasutati allikana Eesti Interneti kataloogi ja otsingusüsteemi (neti.ee), kust võeti esmalt firmade nimistud. Ettevõtete põhitegevusala kontrolliti E-Krediidiinfo infoportaalis (e-krediidiinfo.ee). Firma kuulus sihtrühma, kui ta oli enda põhitegevusalaks märkinud IKT-teeninduse sektori, mis vastas Eesti Majanduse Tegevusalade Klassifikaatorile EMTAK 2008 (vt lisa 4).

Küsimustiku ankeet sisaldas endast 23 küsimust, mis edastati valimile elektroonilisel kujul, kasutades *Google Forms* veebikeskkonda. Küsimustik koosnes neljast plokist. Küsimustiku esimesel lehel küsiti vastajatelt ettevõtte üldandmeid: ettevõtte suurus, vanus, elutsükel,

põhitegevusala ja muud. Teises osas küsiti raamatupidamistarkvara kasutamise kohta. Kolmandas osas raamatupidamise teenuste sisseostmise kohta ning neljanda osa küsimused olid mõeldud nendele, kes on oma raamatupidamise teostamiseks palganud ettevõttesise spetsialisti. Küsimused olid valikvastustega. Paljudele küsimustele oli võimalus märkida mitu sobivat vastust ning mõnede puhul oli kasutatud Likerti-tüüpi skaalat. Kõikidele küsimustele vastamine oli kohustuslik. Vastajale oli antud võimalus vastuseid täiendavalt täpsustada. Vastamise mitteoskamise korral sai valida vastuse: “ei oska öelda”. Küsitluse vastajate vastused olid anonüümsed.

Ettevõtete poole pöördui e-kirja teel. Uuringu käigus saadeti küsimustik eraldi e-kirjana 700 ettevõttele ning lisaks jagati küsimustikku ka autori tutvusringkonnas olevatele IT-ettevõtetele. (kollane taust)Vastuseid laekus kokku 114 ettevõttelt. Andmete analüüsiks ning graafikute koostamiseks kasutati Microsoft Excel programmi.

2.2. Uuringu tulemused ja järeldused

Uuringu valim moodustus kõikidele küsimustele vastanud ettevõtete põhjal. Valimisse kuulusid 114 ettevõtte vastused. Edasi analüüsib autor küsimustiku tulemusi erinevate nurkade alt.

2.2.1. Uuringusse kuuluvate ettevõtete üldandmete analüüs

Autor käsitleb uuringu esimeses osas küsitletud ettevõtete üldandmeid. Vastajate andmed on toodud tabelis 1.

Tabel 1. Vastajate profiil

Kriteerium	Vastanute arv	Vastanute %
Vastaja ametikoht		
Raamatupidaja/Pearaamatupidaja/Raamatupidaja assistent	13	11%
Firmajuht/Tegevjuht	74	65%
Büroojuht	8	7%
IT-spetsialist	15	13%
Muu	4	4%
Kokku	114	100%
Ettevõtluse vorm		
Avalik-õiguslik juriidiline isik	5	5%
Eraõiguslik juriidiline isik	103	90%
Välismaa äriühingu filiaal	6	5%
Kokku	114	100%
Ettevõtte suurus		
Mikroettevõtte (kuni 9 töötajat)	73	64%
Väikeettevõtte (10-49 töötajat)	23	20%
Keskmise suurusega ettevõtte (50-249 töötajat)	14	12%
Suurettevõtte (üle 250 töötaja)	4	4%
Kokku	114	100%
Ettevõtte vanus		
Vähem kui 1 aasta	0	0%
1-3 aastat	10	9%
4-9 aastat	34	30%
Rohkem kui 10 aastat	70	61%
Kokku	114	100%
Ettevõtte arengufaas		
Alustamise faas	4	4%
Esimese küpsemise faas	22	19%
Küps / stabiilne faas	7	6%
Laienemise faas	61	53%
Langemise faas	1	1%
Ei oksa öelda	19	17%
Kokku	114	100%

Allikas: Autori koostatud küsimustiku tulemuste põhjal

Autor käsitleb uuringu esimeses osas küsitatud ettevõtete üldandmeid. Küsitluses uuriti esmalt, millisel ametikohal vastaja töötab. Küsimusele sai vastuse valida valikvastuste seast. Samuti oli ka vastajatele antud võimalus täpsustada oma ametikohta. Küsimus lisati selle mõttega, et küsitlusankeet oli pigem mõeldud inimestele, kes tegelevad ettevõttes raamatupidamisega või teavad kuidas seda korraldatakse.

Enamik uuringus osalenutest omab ettevõtte juhi või sellega sarnast positsiooni, sh tegev- ja operatiivjuhtid ning juhatuse liikmed. Kokku oli selles kategoorias 74 vastajat, mis teeb kokku 65% vastanute koguarvust. Suhteliselt väikese osa hõlmavad selliseid ametid nagu IT-eriala spetsialist (13%), raamatupidaja (11%), büroojuht (7%). Lisaks „muu“ kategooriasse (4%) kuulusid ka selliseid ameteid, nagu: projektijuht, avalike suhete juht, arendusjuht ning nõunik. Nende vastuste põhjal ei saa järeldada, et raamatupidamist teevad peamiselt ettevõtte juhid, kuna küsimustik saadeti ettevõtte üldisele e-posti aadressile ning antud juhul on ettevõtte juht selle uuringu jaoks vaid allikas. Edasises töös kaalub autor ka teiste küsimuste vastuseid. Võttes arvesse vastuste kogumit, proovib autor teha järeldusi selle kohta, kes on ettevõttes seotud raamatupidamisega ehk siis kas ettevõtte juht tegeleb iseseisvalt raamatupidamisega ettevõttes. Küsitluses osalenute seas olid peaaegu kõik ettevõtted eraõiguslikud juriidilised isikud (103), samuti laekus juurde vastuseid välismaa äriühingu filiaalidelt (6) ning avalik-õiguslik juriidilistelt isikutelt (5). See viitab sellele, et suurem osa vastanutest on Eesti erasektori ettevõtted ning vaid väike osa vastanutest on riigiettevõtted.

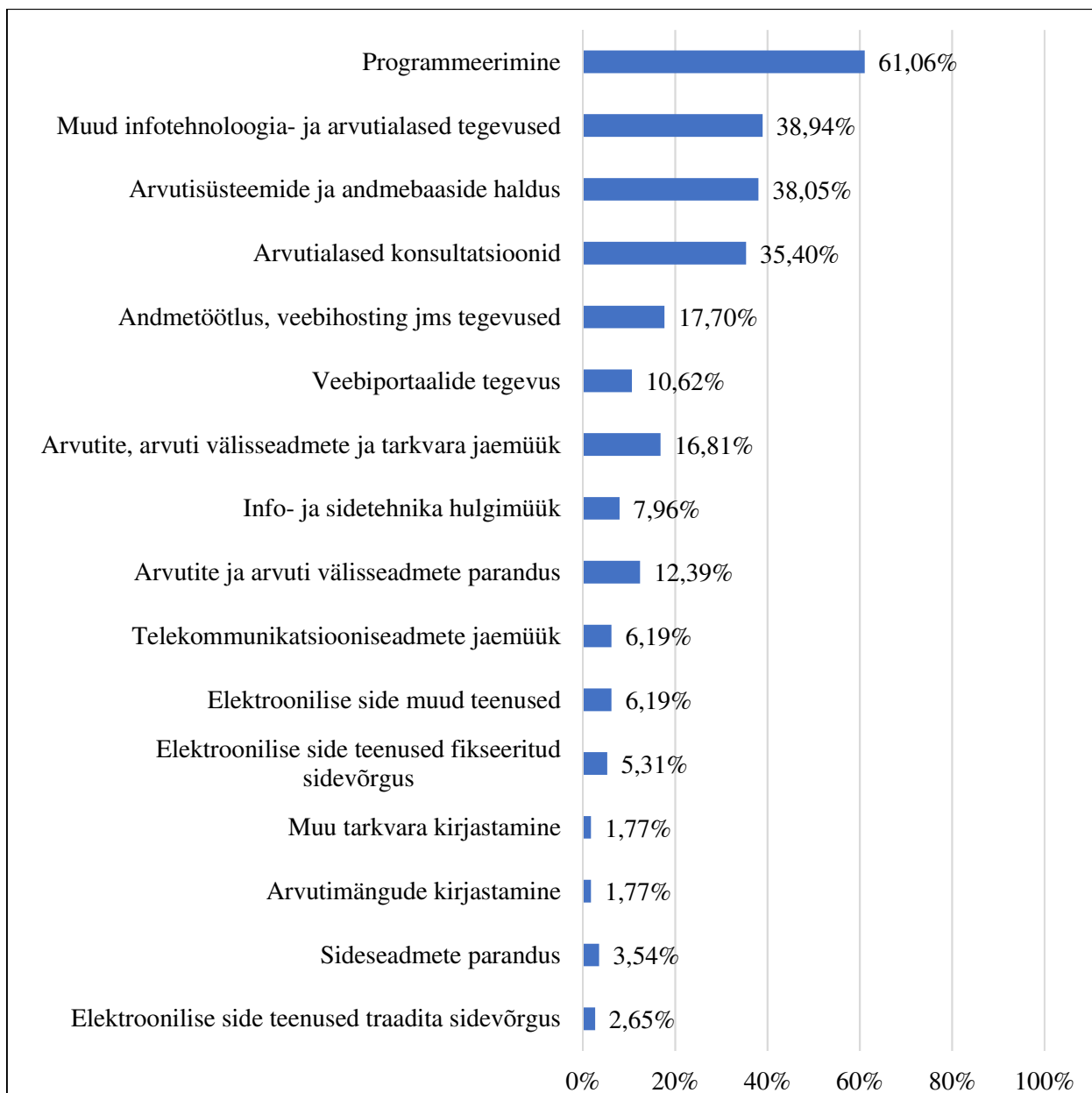
Kõige rohkem vastuseid laekus mikroettevõtetelt. Viimastelt saadi kätte 73 sellist vastust, mis moodustab 65% kõikidest vastajatest. Mikroettevõteteks loetakse ettevõtteid, kus töötab 1-9 inimest. Ülejäänud vastused jaotusid vastavalt: 23 väikeettevõtetelt, 14 keskettevõtetelt ning ainult 4 suureettevõtetelt.

Esitatud küsimustele antud vastuste tulemused ei ole kooskõlas 1. peatükis esitatud 2017. aasta statistika andmetega, mille järgi 95% moodustavad mikroettevõtted. Tõenäoliselt viitab see sellele, et ettevõtted, kus on rohkem kui 10 töötajat viivad oma tegevusi aktiivsemalt läbi ning leiavad rohkem võimalusi, sealhulgas uuringu küsimustele vastamiseks. Selle ebakõla positiivne külg on aga see, et autor võib arvestada suuremate ettevõtetega, mida statistika andmetel on vähem ning moodustavad umbes 5% kõigist IKT-ga tegelevatest Eesti ettevõtetest.

Järgmine parameeter, mida autor vaatleb, on küsimustikule vastanud ettevõtete vanused. Enamike ettevõtete vanus oli rohkem kui 10 aastat (70), seejärel järgnesid 4-9 aasta vanused ettevõtted (34) ning kõige vähem oli 1-3 aastaseid (10). Vähem kui ühe aasta vanuseid ettevõtteid ei olnud mitte ühtegi.

Uuringus küsiti, millises arengufaasis ettevõtte hetkel parasjagu on. Kuna erinevad allikad kirjeldavad ettevõtte elutsükleid erinevalt, oli vastajale antud võimalus ise oma vastust täpsustada. Enamus vastajatest kirjeldasid oma ettevõtet olevat laienemise faasis (61). Edasi järgnesid esimeses küpsemise faasis olevad (22) ning alustamise faasis (4). Lisaks paljud vastajatest ei osanud hinnangut anda (19). Samuti täpsustasid mõned „Muu“ valikuvariandi all, et nende ettevõtte on hetkel stabiilses seisus (7). Muu valikuvariandi alla kuulus veel üks ettevõtte, mis oli juba küpses staadiumis ning teine, kes vastas niiviisi, et nende ettevõtte on langemisfaasil.

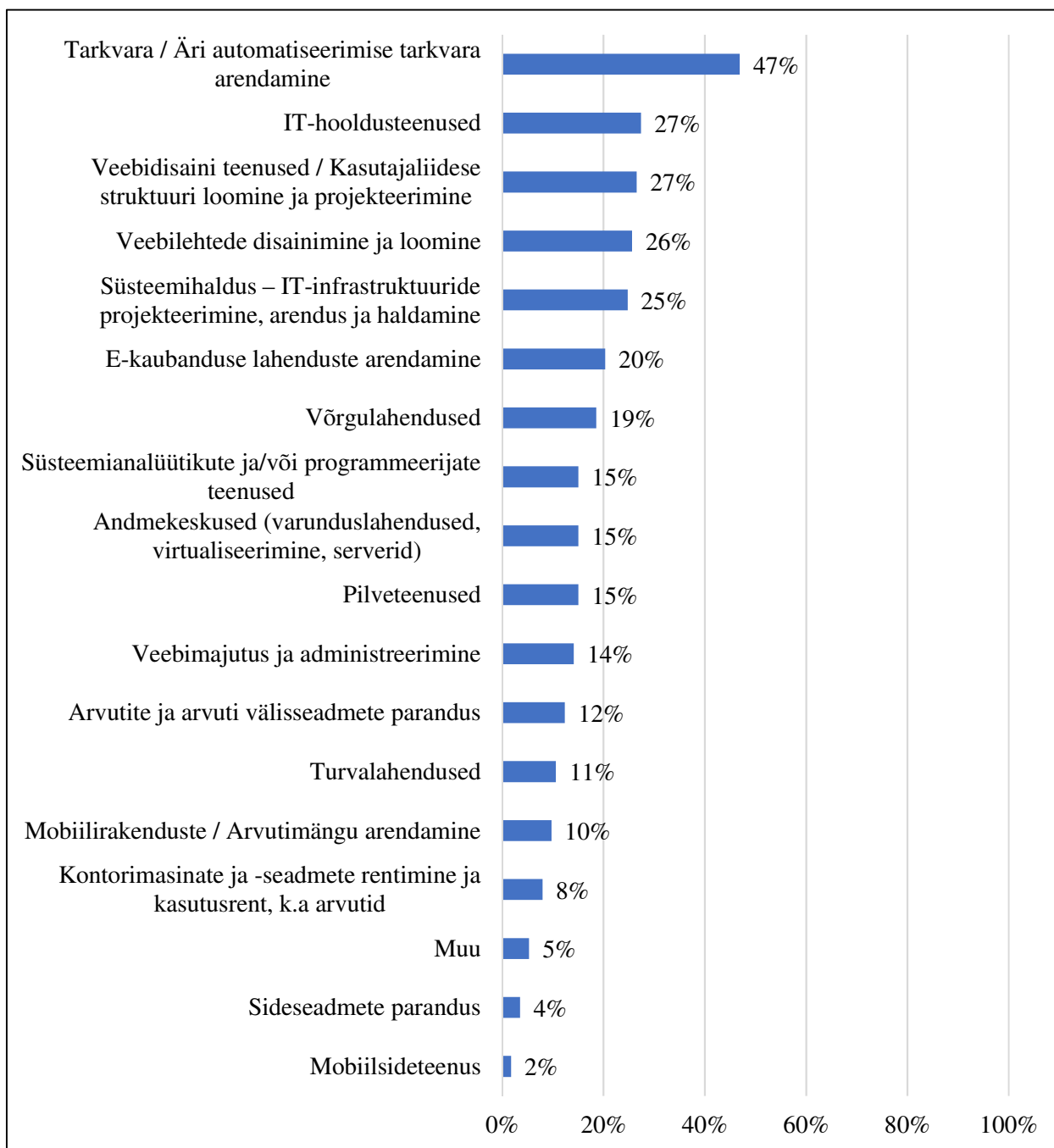
Järgmises küsimuses paluti vastajatel valida ettevõtte põhitegevus. Vastused küsimusele olid formuleeritud vastavalt EMTAK 2008 klassifikatsioonile. Enamus küsimustikule vastanutest märkis ettevõtte põhitegevuseks programmeerimise, mis hõlmas tervelt 61% kõigist tegevusvaldkondadest. Tulenevalt sellest, et paljud IT-ettevõtted ei tegele ainult ühe kindla tegevusvaldkonnaga, oli võimalik valida vastus küsimusele mitme valikuvariandi seast. Seda võimalust kasutasid ka mitmed vastajad ära, kui see aitas neil täpsemalt ära määrata oma tegevusvaldkonnad. Keskmiselt tegeleb iga ettevõtte mitme erineva tegevusalaga. Autori küsimustiku andmete põhjal tegeleb keskmiselt iga firma 2,66 erineva tegevusalaga. Joonis 3 näitab ettevõtete põhitegevusalasi.

Joonis 3. Küsimustikule vastanute ettevõtete tegevusalad
 Allikas: Autori koostatud küsimustike tulemuste põhjal

Peaaegu iga küsitletud ettevõtte pakub mitut teenust. Järgmises küsimuses sai ettevõtte valida mitu sobivat teenust ning vajadusel lisada oma vastuse lahtrisse „Muu“. 114 küsitletud ettevõtet pakkusid kokku 340 teenust, mis teeb keskmiselt 3 teenust iga ettevõtte kohta. See tõestab ka seda, et ei saaks järeldada, et iga ettevõtte pakub ainult ühte kindlat teenust. Kõige rohkem mainiti tarkvara arendamist (53 mainimist; 47% ulatuses vastanutest). Järgnesid IT-hooldusteenused (31 mainimist; 27% ulatuses vastanutest), veebidisaini teenused (30 mainimist; 27% ulatuses vastanutest), veebilehtede loomine (29 mainimist; 26% ulatuses vastanutest) ning süsteemihaldus

(28 mainimist; 25% ulatuses vastanutest). Ettevõttes pakutavate teenuste küsimusele antud vastuste tulemused on esitatud joonisel 4.

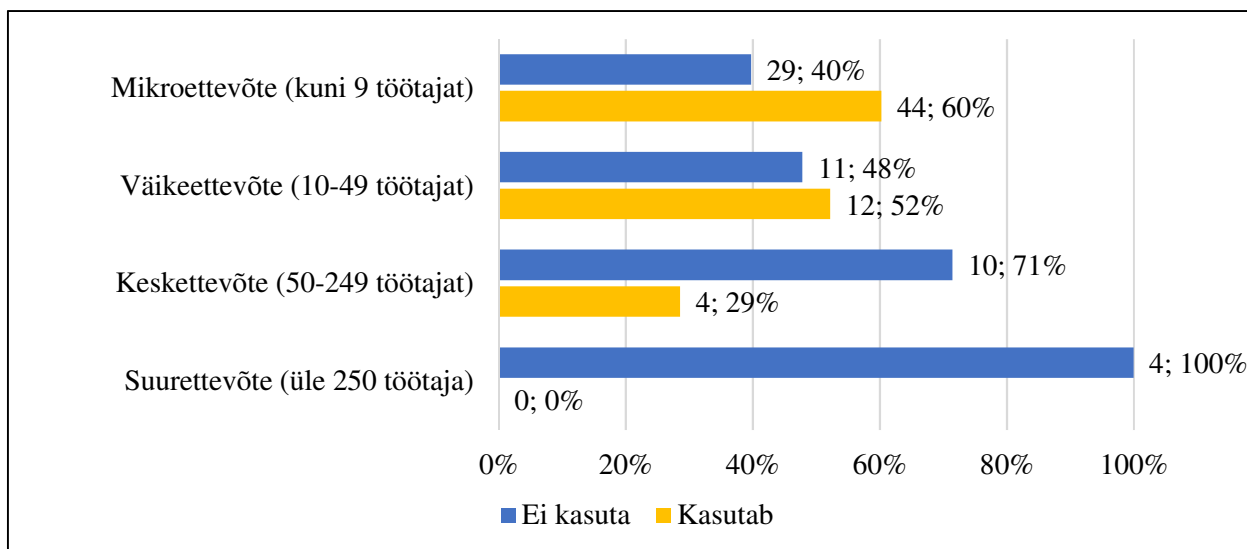
Joonis 4. Küsimustikule vastanute ettevõtete pakutavad teenused
Allikas: Autori koostatud küsimustiku tulemuste põhjal

Selgus, et enam kui pooled uuritud ettevõtetest on üle 10-aastased mikroettevõtted, kes on laienemise faasis ning tegutsevad programmeerimise valdkonnas.

2.2.2. Ettevõtete raamatupidamisteenuste sisseostu tulemuste analüüs

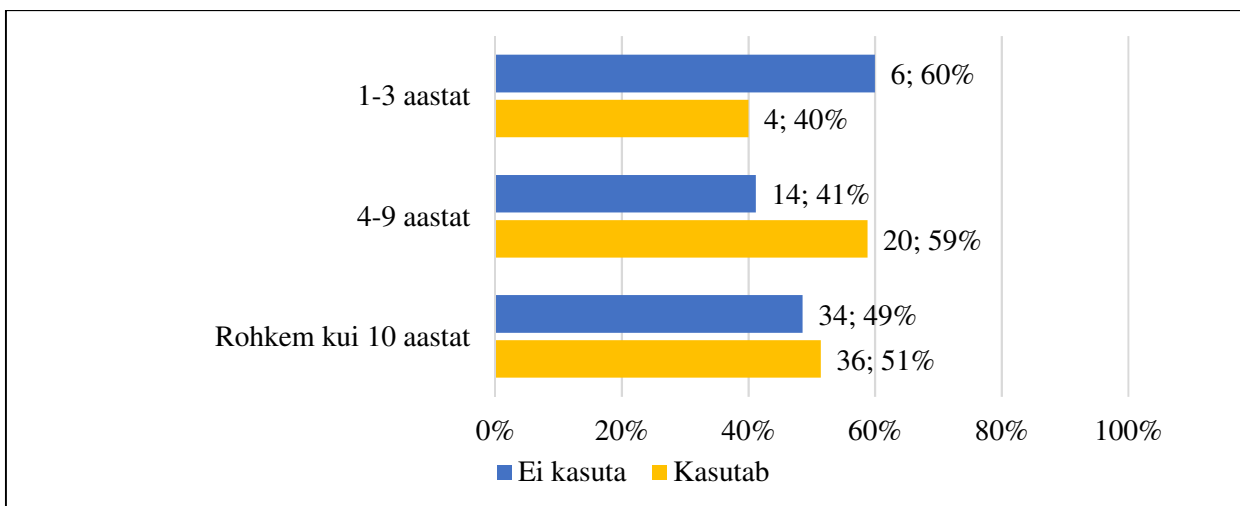
Järgmiste küsimuste eesmärk oli välja selgitada, kas ettevõtted kasutavad raamatupidamisteenuste sisseostu, miks nad seda kasutavad, milliseid teenuseid nad vajavad ning kas nad kavatsevad neid teenuseid tulevikus kasutama hakata. Autor vaatleb ka vastuste sõltuvust peatükis 2.2.1 loetletud ettevõtete üldandmete parameetritest.

Küsimusele, kas ettevõtte kasutab sisseostetud raamatupidamisteenuseid, vastas jaatavalt üle poolte (53,1%) kõigist vastanutest. Kaaludes vastuste jaotust ettevõtte suuruse kontekstis, võib märgata, et mida suurem on ettevõtte, seda rohkem toetub ta oma jõududele, kelleks on näiteks oma ettevõttesisene raamatupidamisosakond. Sama kehtib ka vastupidi, mida väiksem on ettevõtte, seda enam eelistab ta raamatupidamisteenuste sisseostmist selleks spetsialiseerunud ettevõtetelt. Illustreeriv jaotus joonisel 5 näitab ettevõtete suuruste kategooriate põhiselt, kui suur osa küsitlusest kasutab ülaltoodud teenuseid, kus vastavalt sinine tulp tähistab “Ei kasuta” ning kollane “Kasutab” vastuseid. Veeru kõrval on vastajate arv ning semikooloni järel konkreetse ettevõtte rühma protsent.

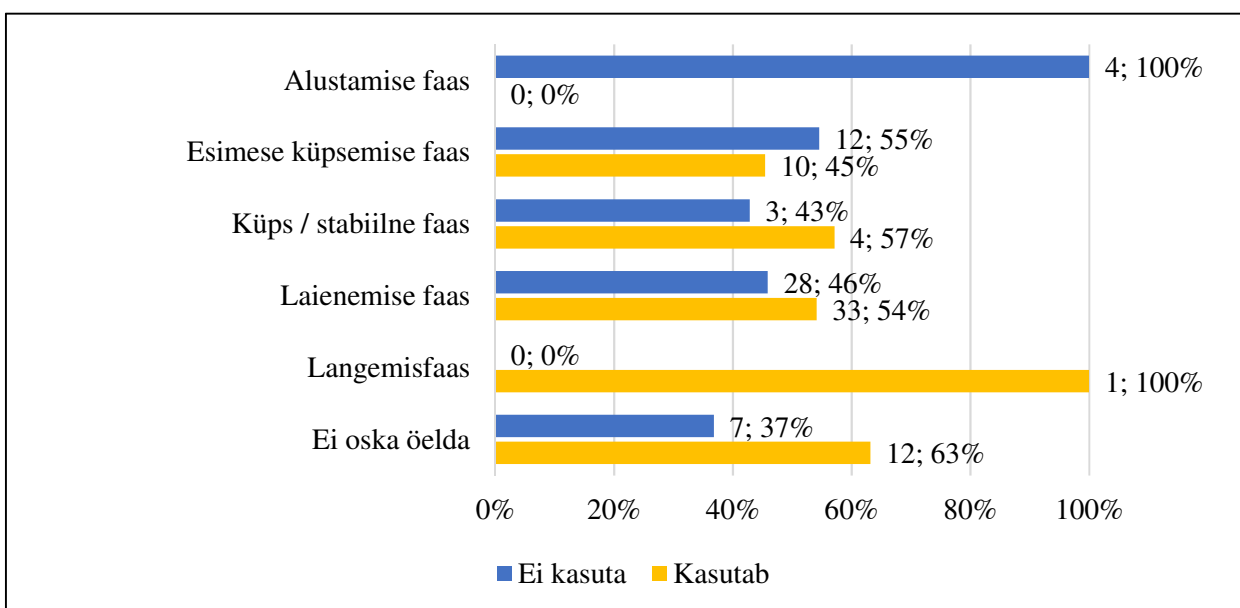
Joonis 5. Raamatupidamisteenuste sisseostu trend sõltuvalt ettevõtte suurusest
Allikas: Autori koostatud küsimustiku tulemuste põhjal

Joonis 6 näitab raamatupidamisteenuste kasutamise jaotust vastavalt ettevõtte vanusest. Jaotus on üsna ühtlane. Ühtegi seost ei ole võimalik välja lugeda. On ilmne, et nii lühikese vanusega ettevõtted, kui ka juba pikka aega tegutsenud ettevõtted kasutavad raamatupidamisteenuseid enamjaolt võrdselt ega muuda ajapikku märgatavalt oma eelistusi.

Joonis 6. Raamatupidamisteenuste sisseostu trend, sõltuvalt ettevõtte vanusest
Allikas: Autori koostatud küsimustiku tulemuste põhjal

Joonis 7 näitab sisseostetavate teenuste kasutamise sõltuvust vastavalt ettevõtte arenguetaapist. Suurim hulk vastajatest langes ettevõtetele, mis on laienemise faasis (33 mainimist). Kuid sisseostu teenuste kasutamise jaotus faaside vahel ei ole ilmne ning tundub olevat kõikides faasides praktiliselt sama. Arengu- ja langemise faasis olevate ettevõtete hulk oli väga väike, seetõttu ei saa saadud andmete põhjal nende kohta järeldusi teha. Samuti on raske järeldusi teha veeru põhjal, kus vastajad kahtlesid oma ettevõtte arenguetaapis. Viimaste puhul on näha kergest eelistust raamatupidamisteenuseid osutavatele ettevõtete järele.

Joonis 7. Raamatupidamisteenuste sisseostu trendid sõltuvalt ettevõtte arengufaasist
Allikas: Autori koostatud küsimustiku tulemuste põhjal

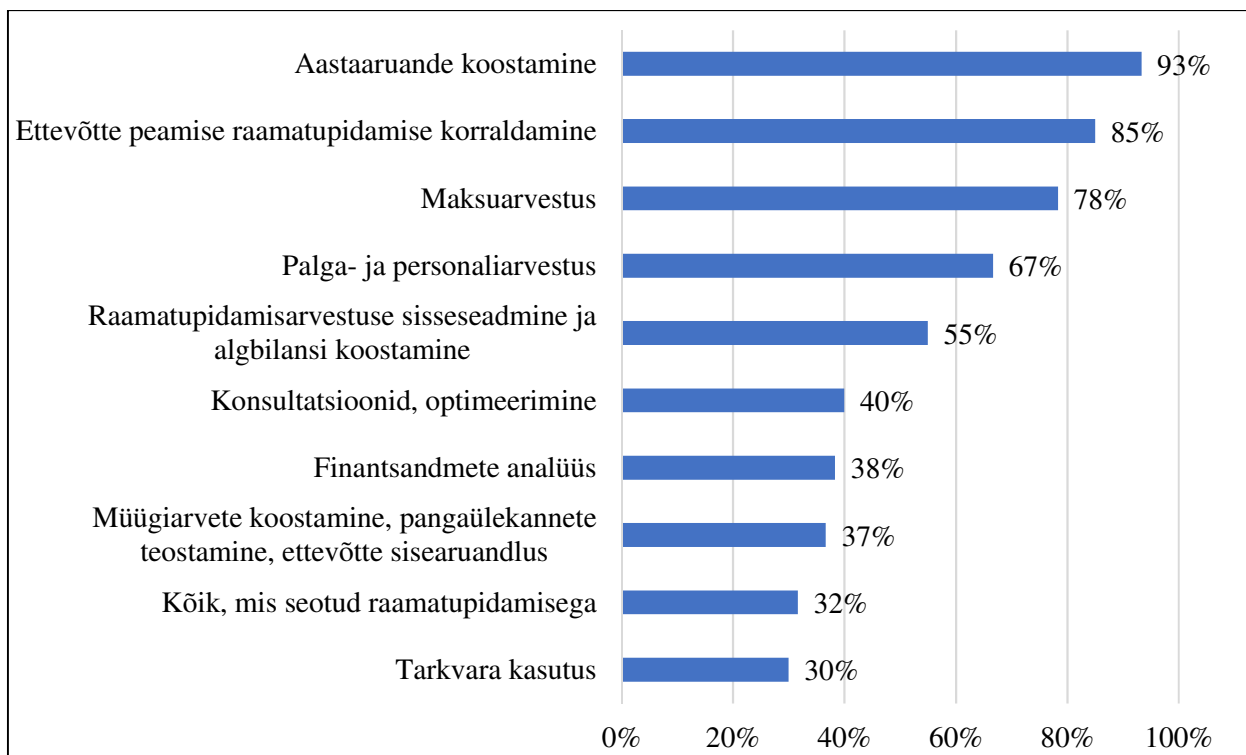
Peale ülaltoodud viimase kolme joonise (vt Joonised 5, 6, 7) analüüsimist, võib märkida, et väikese töötajate arvuga ettevõtted eelistavad pigem raamatupidamise teenuseid teistelt sellele valdkonnale spetsialiseerunud ettevõtetelt sisse osta. Samal ajal, nagu eelnevalt selgus, ei mõjuta ettevõtte vanus ega ka arengufaas kuidagi raamatupidamisteenuste kasutamise eelistusi.

Uuringus küsiti lisaks, mis põhjustel otsustasid ettevõtted valida raamatupidamisteenuse sisseostu kasuks. Täpsemalt milliseid raamatupidamisteenuseid eelistavad ettevõtted osta ning kas nad planeerivad tulevikus hoopis otsustada ettevõttesise raamatupidaja kasuks. Teenuste sisseost oli 44 vastajaga kõige populaarsem mikroettevõtete seas ning valiku põhjusteks kujunesid järgnevad punktid:

- Ettevõttes puudub kompetentne tööjõud (28 mainimist)
- Kulude kokkuhoiu eesmärgil (25 mainimist)
- Aja kokkuhoiu eesmärgil (22 mainimist)
- Töö kvaliteet on alati garanteeritud (18 mainimist)
- Büroo teadmised ja kogemused on suuremad kui ühe inimese omad (8 mainimist)
- Ei oska öelda (7 mainimist)
- Töömahu kasv (4 mainimist)
- Muu (1 mainimist)

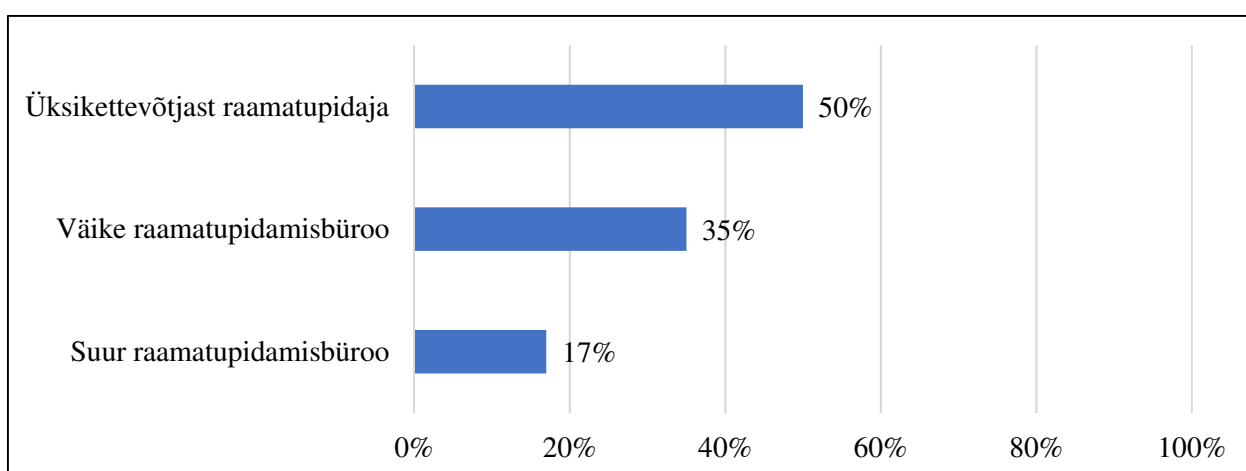
Uuringuandmete põhjal võib järeldada, et suur teenuste sisseost mikroettevõtete puhul on tingitud asjaolust, et ettevõttes ei ole sobivate teadmistega töötajaid ning ettevõtte tegevusmaht ja käive ei võimalda palgal hoida oma raamatupidajat. Kuna mikroettevõtete raamatupidamise tööde maht on väike ei ole neil oma raamatupidaja pidamine majanduslikult otstarbekas. Nende jaoks on mõistlikum vajalikud teenused tellida raamatupidamisteenuseid pakkuvatelt ettevõtetelt, täpselt sellises mahus nagu neil seda vaja on. Samuti võimaldab see ka väikestel ettevõtetel rohkem pühenduda oma peamistele tegevustele.

Küsimusele, milliseid raamatupidamise teenuseid tellitakse, sai vastaja vajadusel valida mitu sobivat varianti. 60 raamatupidamisteenuseid kasutavat ettevõtet andisid teenuste näol kokku 333 vastust. Vastuste jaotus on esitatud joonisel 8.

Joonis 8. Küsitletud ettevõtete poolt sisseostetavad teenused
Allikas: Autori koostatud küsimustike tulemuste põhjal

Samuti vastasid need 60 ettevõtet küsimusele, millist raamatupidamisteenuse pakkujat nende ettevõtte kasutab. Üksikud ettevõtted kasutasid samal ajal nii üksikettevõtjast raamatupidaja kui ka ja bürooteenuseid. Joonisel 9 on näha, et suurtelt raamatupidamisbüroodelt tellitakse vähem teenuseid. Tõenäoliselt on see tingitud asjaolust, et neid ettevõtteid on turul vähe.

Joonis 9. Ettevõtete raamatupidamisteenuse pakkujate valikute eelistused
Allikas: Autori koostatud küsimustiku tulemuste põhjal

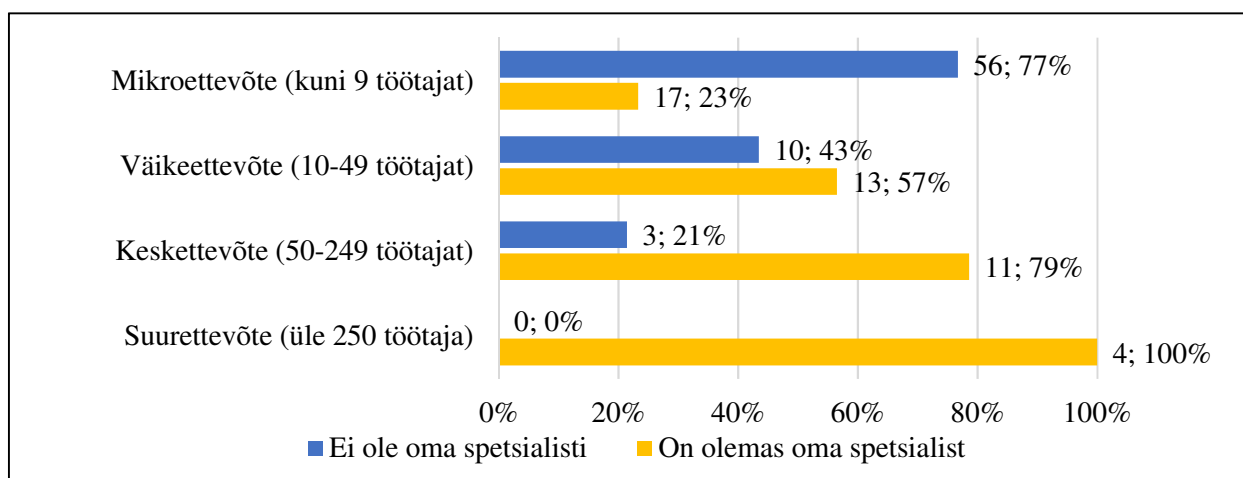
Selle jaotuse viimases küsimuses küsiti, kas ettevõtte kavatses tulevikus teenuste sisseostmise asemel hoopis oma finantsspetsialisti palkamise kasuks. Kõige rohkem vastati eitavalt - 71% ulatuses, järgnes 21% neid, kes kahtlesid selles ning ainult 8% ettevõtetest, kes kasutavad täna teenuste sisseostu, soovivad tulevikus oma lähenemisviisi muuta.

Peatükis 1.2.3 mainitud Liis Testovi uuringust selgus, et 38% vastanutest, kellest vaid 6% töötasid IT-ettevõtetes, ostsid sisse raamatupidamisteenuseid. Selle lõputöö autori uuringu põhjal, kus osavõtjateks olid ainult IT-ettevõtted, selgus aga, et 53% neist kasutavad sisseostetud raamatupidajateenuseid. See võib viidata sellele, et IT-sektor ostab keskmiselt rohkem raamatupidamisteenuseid sisse kui seda teevad teised sektorid.

See uuringu osa oli pühendatud raamatupidamisteenuste sisseostmisele, selle kasutamise põhjuste ning ettevõtete ja nende omaduste väljaselgitamisele, kes kipuvad sisseostu teenuseid kasutama.

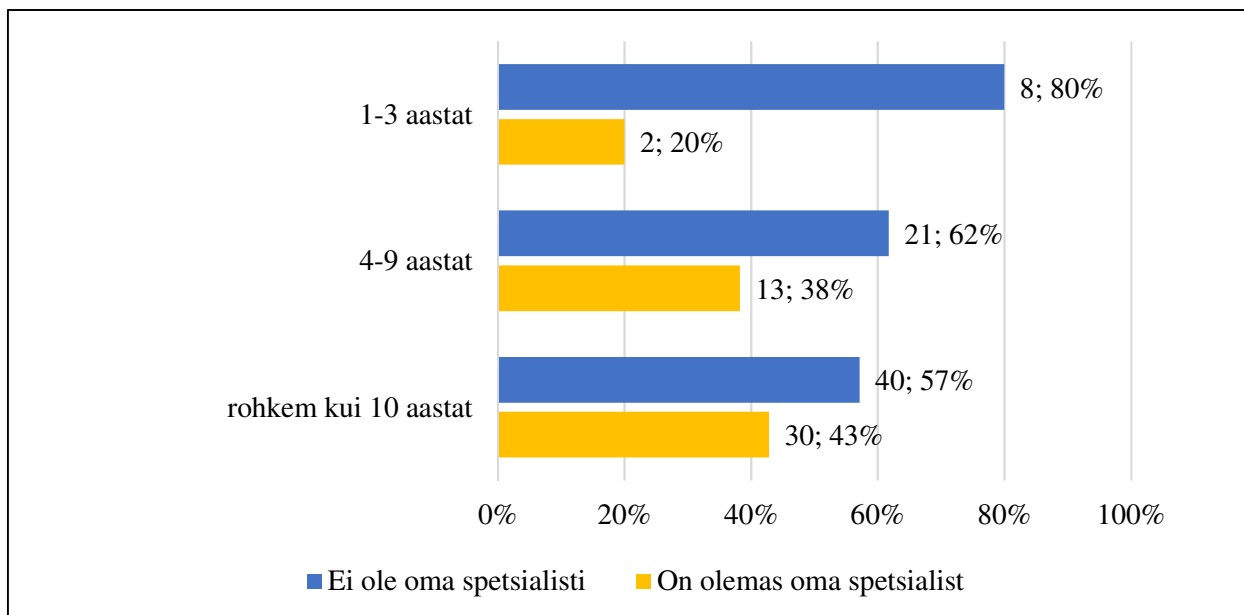
2.2.3. Ettevõtete sisese raamatupidamise korraldamise analüüs

Eelmises peatükis vaadeldi raamatupidamisteenuste sisseostmise eelistamise sõltuvusi ettevõtte omaduste järgi nagu töötajate arv, vanus ja arenguetapp. Järgmises küsimustiku jaotuses uuriti, kas ettevõttel on oma enda spetsialist, kes tegeleb raamatupidamisega. Tulemusi analüüsid selgus, et 7 ettevõtet 114 vastaja seast kasutavad isegi mõlemat raamatupidamise korraldamise viisi. Samuti 17 äriühingut 114-st vastasid, et nad ei kasuta kumbagi meetodit - ei teenuste sisseostu ega oma spetsialisti. Joonisel 10 on esitatud erineva suurusega ettevõtted. Veergude järel kuvatakse vastajate arv ning vaadeldava rühma protsent.

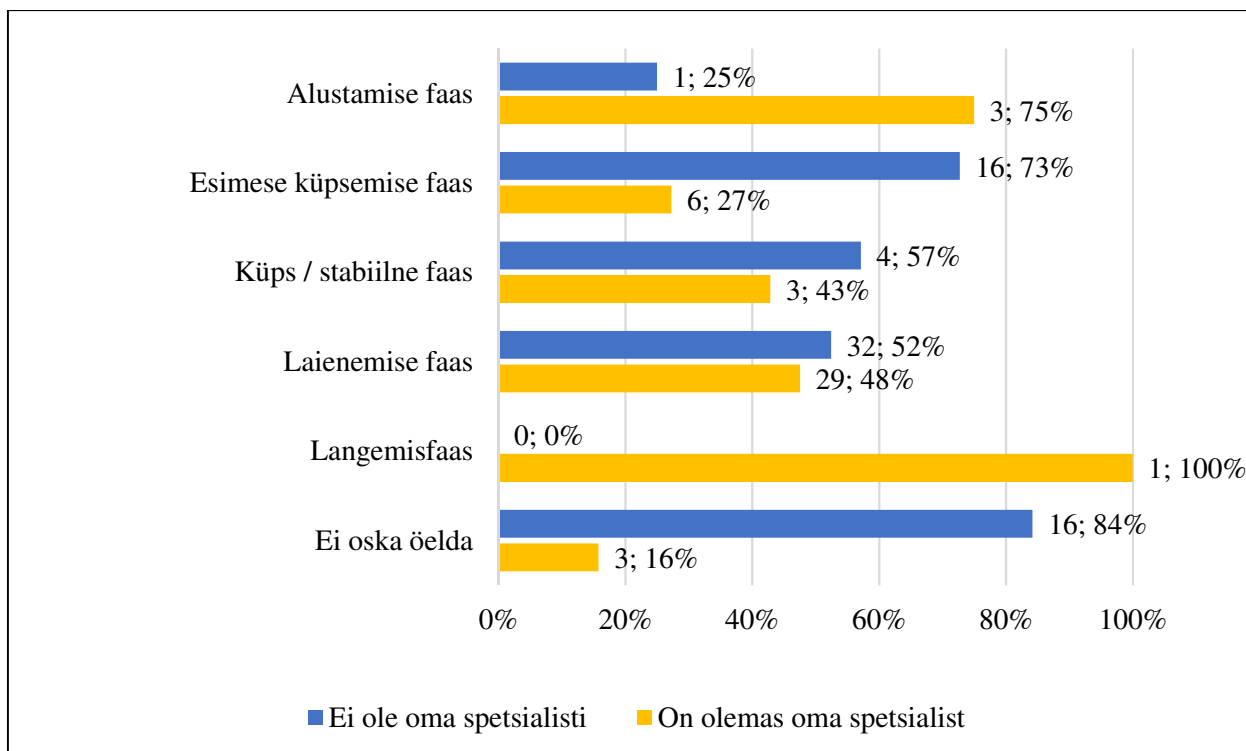
Joonis 10. Raamatupidamise spetsialisti olemasolu trend sõltuvalt ettevõtte suurusest.
Allikas: Autori koostatud küsimustiku tulemuste põhjal

Oma ettevõtte sisene raamatupidaja on 23% mikroettevõtetel, 57% väikeettevõtetel, 79% keskmise suurusega ettevõtetel ning kõikidel vastanud suurettevõtetel. Järgmine sõltuvus ettevõtte vanusest on toodud joonisel 11.

Joonis 11. Raamatupidamise spetsialisti olemasolu trend sõltuvalt ettevõtte vanusest.
Allikas: Autori koostatud küsimustiku tulemuste põhjal

Samat trendi nagu eelmises punktis on ka näha vastanute ettevõtete hulgas, kes on tegutsenud juba mitu aastat. Ainult 20% ettevõtetest, kes on tegutsenud 1-3 aastat omab oma spetsialisti. 4-9 aastase kogemusega ettevõtetel on see näitaja 38% ning üle 10 aastase kogemusega juba 43%. Viimasena joonisel 12 on toodud sõltuvus ettevõtte arengu faasidest.

Joonis 12. Raamatupidamise spetsialisti olemasolu trend sõltuvalt ettevõtte arengufaasist.
Allikas: Autori koostatud küsimustiku tulemuste põhjal

Sama tendents kehtib ka ettevõtte arenguetappide kohta, mida kaugemal arenguetapis ettevõtte on, seda suurem on tõenäosus, et tal on oma spetsialist, kes tegeleb raamatupidamisega. Viimases graafikus (vt Joonis 12) on näha palju vastajaid, kes ei osanud küsimustiku alguses täpsustada oma ettevõtte arengufaasi. Need ettevõtted eelistasid ühehäälselt teenuste sisseostu.

Samuti vastajaid, kes nimetasid enda ettevõtet olevat alustamise või langemise faasis oli niivõrd vähe, et nende rühmade kohta on raske järeldusi teha. Kuid üsna palju vastajaid hindasid oma ettevõtet olevat küpsemise, stabiilse või laienemise faasis. Nendes kolmes etapis on ilmselge trend ettevõttesisese spetsialisti olemasolu poole.

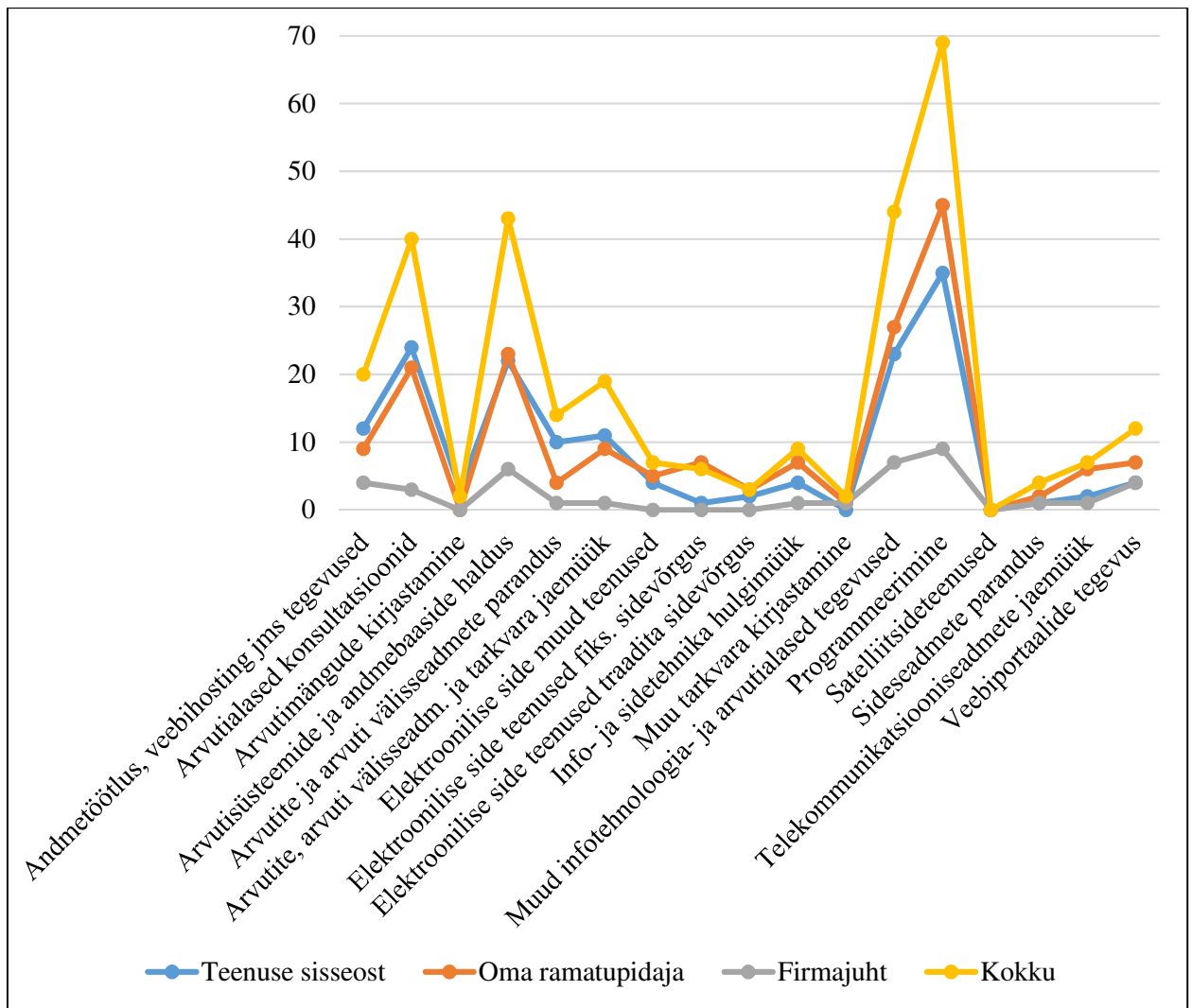
Kõik kolm viimast graafikut (vt Joonised 10, 11, 12) näitavad trendi kasvu ettevõttesisese spetsialisti eelistuse poole. Mida rohkem on vastanud ettevõtjatel töötajaid, seda suurem on protsent, kellel on oma spetsialist.

Nagu eelnevalt oli mainitud, 17 küsitlusest osavõtjal ei ole eraldi ressursi, kes tegeleks raamatupidamisega. Selliste ettevõtete raamatupidamise küsimusi lahendab tõenäoliselt ettevõtte juht ise. Valdav enamus selliseid ettevõtteid kuuluvad mikroettevõtete hulka (15 vastajat 17-st), ülejäänud 2 kuuluvad väikeettevõtete alla. Enam kui pooled (9/17) neist ettevõtetest eksisteerivad

turul enam kui 10 aastat. 1-3 ning 4-9 aastaseid ettevõtteid oli mõlemaid 4 tükki. See, mis puudutab arenguetappe, siis enamus ettevõtteid, kus juhid raamatupidamist ise korraldasid, kuulusid 7 vastajaga esimesse küpsemise faasi. Laienemise ning nende seas, kes ei osanud arengufaasi määrata oli mõlemas 4 vastajat. Alustamise ning küpses faasis oli mõlemas üks vastaja. Vastajate arv, kel ei olnud raamatupidamise toimingute jaoks eraldi ressursi oli küll väike, aga teatud määral paistab see trend kalduvat mikroettevõtete juhtide poole. Kokku küsitleti 73 mikroettevõtet ning 21% nende ettevõtete juhtidest eelistasid raamatupidamisega iseseisvalt tegeleda.

Võrreldes neid andmeid eelmise peatüki andmetega, paistab raamatupidamisse ressursside eraldamise protsess olevat loomulik. Kuna ettevõtte kasvuga käivad kaasas käibe, töömahu ning töötajate arvu tõus on üsna mõistlik palgata eraldi ettevõttesisene spetsialist. Ettevõtte kasvades jõuab teatud hetkel kätte seis, kus täiskohaga raamatupidaja ülalpidamine muutub odavamaks kui teistest ettevõtetest täis või osaliste raamatupidamisteenuste sisseost.

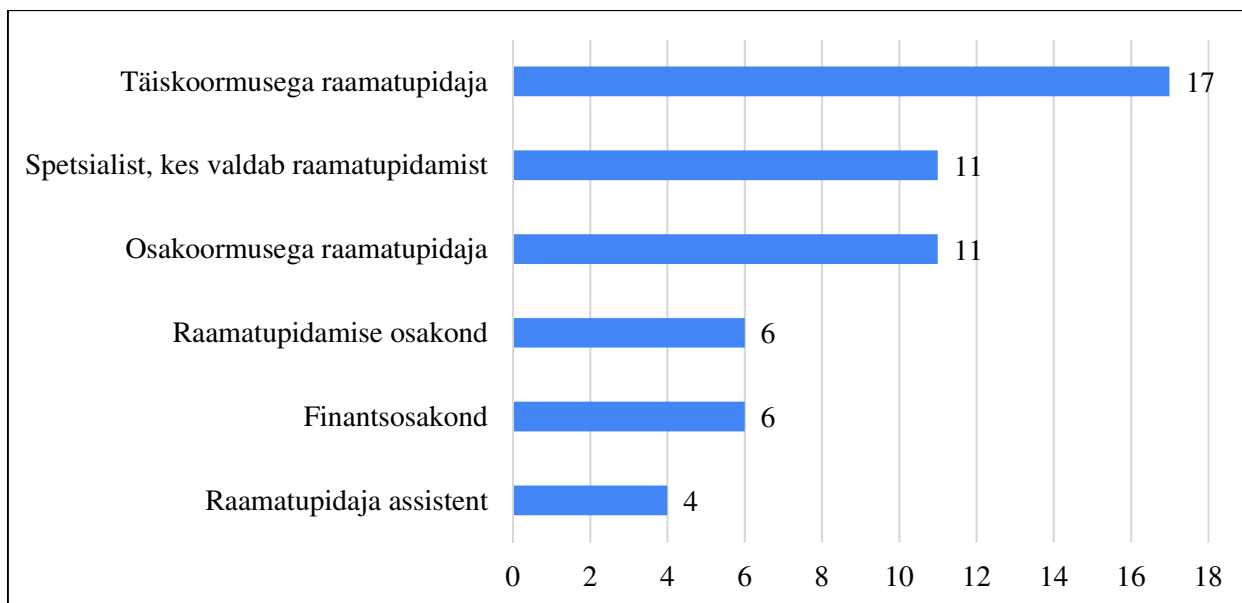
Allpool joonisel 13 on näidatud ettevõtte põhitegevuse liikide (vastavalt EMTAK klassifikatsioonile) sõltuvust raamatupidamise korraldamises. Vertikaalne skaala näitab tegevusalade mainimise statistikat. Graafikutelt jääb silma, et kolme kategooria kujutised korduvad. Ettevõtte tegevuse liigil ei ole mingit seost sellega, kas ettevõtte ostab raamatupidamisteenuseid sisse või mitte. Mida laiemalt on levinud tegevuse liik, nagu näiteks arvutialased konsultatsioonid, süsteemide ja andmebaaside haldus-, programmeerimine, seda enam toimub see ka vastavalt kõigis kategooriates, sama reegel kehtib ka ebapopulaarsete tegevuste suhtes.

Joonis 13. Raamatupidamise korralduse trend sõltuvalt ettevõtte tegevusalast.
Allikas: Autori koostatud küsimustiku tulemuste põhjal

Edasi vaatleb ja analüüsib autor vastuseid küsimustele, kes täpsemalt tegeleb ettevõttes raamatupidamisega, miks otsustati palgata ettevõttesisene spetsialist ning kas ettevõttel on plaanis tulevikus kasutada oma töötaja asemel teenuste sisseostu.

Vastajal paluti täpsustada, kes tegeleb ettevõttes raamatupidamisega. Valida sai ühe või mitme pakutud variandi vahel. Vastuste jaotus on esitatud joonisel 14. Graafiku põhjal selgub, et kui tegemist on spetsialiseerunud töötajaga, siis selleks on enamasti raamatupidaja või vastavate oskustega spetsialist.

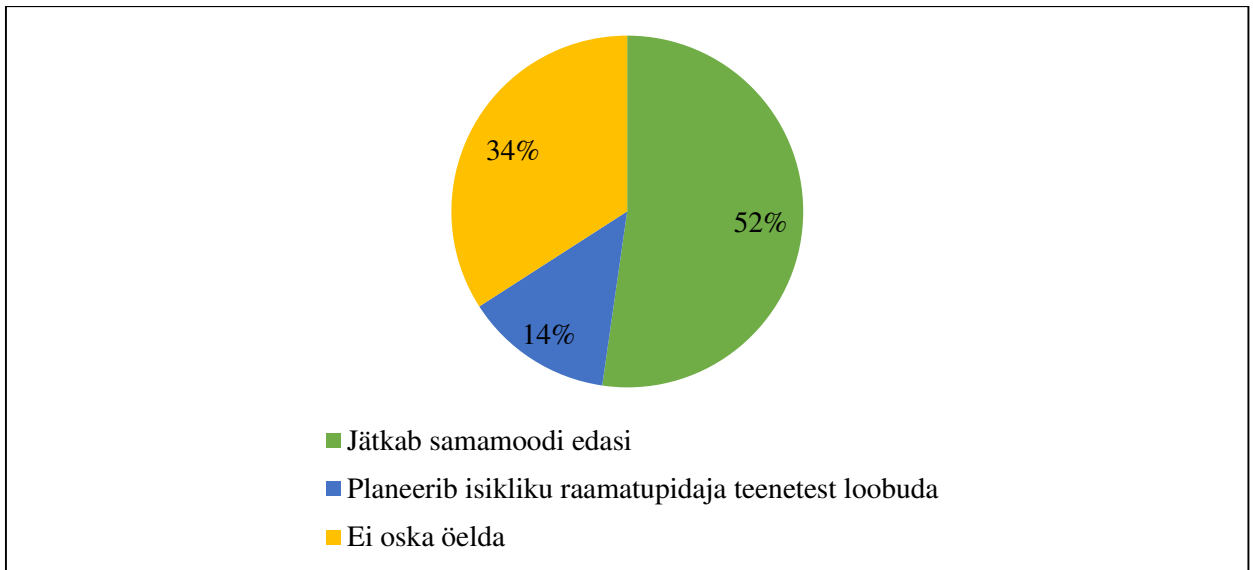

Joonis 14. Ettevõttesisene spetsialist, kes tegeleb raamatupidamisega
Allikas: Autori koostatud küsimustiku tulemuste põhjal

Küsimusele, miks ettevõtted otsustasid palgata oma spetsialisti, saadi järgmised vastused:

- Saab oma küsimustele kiirelt vastused (27 mainimist)
- Töö kvaliteet on alati garanteeritud (22 mainimist)
- Rohkem usaldusväarsust (20 mainimist)
- Spetsialistil on rohkem ettevõtte spetsiifilise tegevuse valdkonna kogemusi (13 mainimist)
- Rohkem vastutust (12 mainimist)
- Kulude kokkuhoiu eesmärgil (12 mainimist)
- Tegemist on suure ettevõttega (21 mainimist)
- Suurema konfidentsiaalsuse pärast (11 mainimist)
- Raamatupidamisbürool ei ole vastavas valdkonnas piisavalt kompetentsi (7 mainimist)
- Ei oska öelda (2 mainimist)
- Muu (1 mainimist)

Viimases jaotises uuriti, kas ettevõtted plaanivad tulevikus loobuda oma raamatupidaja teenetest, et minna üle välistele raamatupidamisteenuste pakkujatele. Üle poolte ehk 23 vastasid eitavalt. 15 vastajat kahtlevad ning ainult 6 tükki kavatsevad seda tulevikus teha (vt Joonis 15).

Joonis 15. Ettevõtete tuleviku plaanid raamatupidamise korraldamise suhtes
Allikas: Autori koostatud küsimustiku tulemuste põhjal

Selle peatüki järgi saab järeldada, et firmade kasvades palgatakse oma raamatupidamisspetsialist, kuna ettevõtted leiavad selles enda jaoks palju positiivseid külgi. Samuti saab märkida, et ettevõtted, kus on ettevõttesisene raamatupidaja, on vähem huvitatud raamatupidamise protseduuride ümber muutmisest kui need, kes seda teenust sisse ostavad.

2.2.4. Raamatupidamise korraldamise viiside summaarne analüüs

Selle alapeatüki eesmärk on lühidalt kokku võtta ülaltoodud kolm jagu. Eelnevalt kaaluti nelja erinevat raamatupidamise korraldamise viisi, mida saab ettevõttes rakendada. Sellisteks meetoditeks võivad olla ettevõtetelt raamatupidamisteenuste sisse ostmine, ettevõtte sisene raamatupidaja või raamatupidamisosakond, kahest eelnevast meetodist koosnev kombinatsioon või võimalus ettevõtte juhil raamatupidamisega tegeleda iseseisvalt, ilma ühegi kõrvalise abita.

Tabel 2. Vastajate lahendused raamatupidamise korraldamises

	Teenutse sisseost	Oma spetsialisti olemasolu	Kombineeritud viisid	Firmajuht teeb ise
Ettevõtte suurus				
Mikroettevõtte (kuni 9 töötajat)	38,6%	14,0%	1,8%	13,2%
Väikeettevõtte (10-49 töötajat)	10,5%	11,4%	3,5%	1,8%
Keskettevõtte (50-249 töötajat)	3,5%	9,6%	0,9%	0,0%
Suureettevõtte (üle 250 töötaja)	0,0%	3,5%	0,0%	0,0%
Kokku	52,6%	38,6%	6,1%	14,9%
Ettevõtte vanus				
1-3 aastat	3,5%	1,8%	0,0%	3,5%
4-9 aastat	17,5%	11,4%	2,6%	3,5%
Rohkem kui 10 aastat	31,6%	25,4%	3,5%	7,9%
Kokku	52,6%	38,6%	6,1%	14,9%
Ettevõtte arengufaas				
Alustamise faas	0,0%	2,6%	0,0%	0,9%
Esimese küpsemise faas	8,8%	5,3%	0,9%	6,1%
Küps / stabiilne faas	3,5%	1,8%	0,0%	0,9%
Laienemise faas	28,9%	25,4%	4,4%	3,5%
Langemisfaas	0,9%	0,9%	0,9%	0,0%
Ei oska öelda	10,5%	2,6%	0,0%	3,5%
Kokku	52,6%	38,6%	6,1%	14,9%

Allikas: Autori koostatud küsimustiku tulemuste põhjal

Tabelist 2 nähtub, et enamus raamatupidamisteenuseid sisse ostvatest ettevõtetest on mikroettevõtted, kes on laienemise faasis ning vanemad kui 10 aastat. Vastajate seas on veidi üle poolte neid, kes ostavad raamatupidamisteenuseid sisse teistelt ettevõtetelt..

Enamus ettevõtteid, kus raamatupidamisega tegeleb oma spetsialist on samuti mikroettevõtted (14%), kuid nüüd on nende osakaal peaaegu võrreldav väikeste (11,4%) ja keskmise suurusega (9,6%) ettevõtete protsentidega. Märkimist väärib, et antud juhul on näitajad 11,4% ja 9,6% üsna olulised väärtused, võttes arvesse asjaolu, et uuringus on kõigi peale mikroettevõtete osakaal ainult 36%.

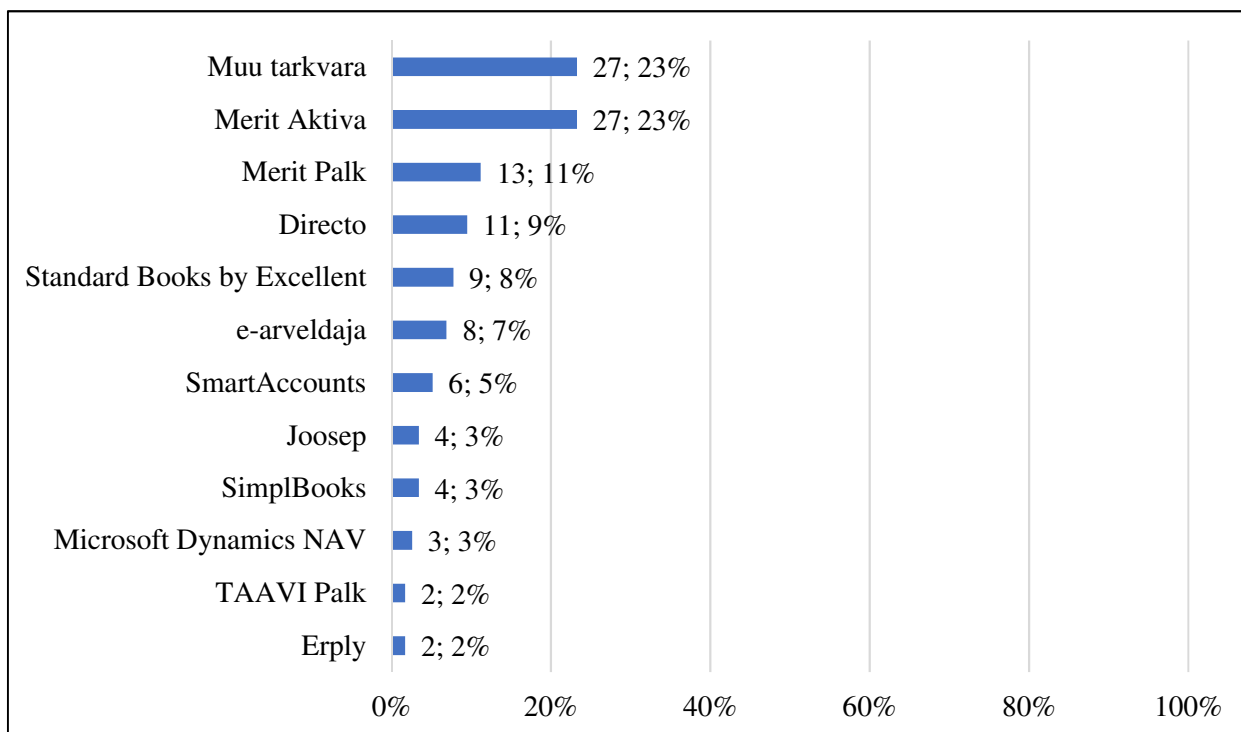
Mikroettevõtete omanikud eelistavad ka raamatupidamist iseseisvalt teostada. Ettevõtte kasvamisega jääb juhtkonnal selle funktsiooniga tegelemiseks järjest vähem võimalusi.

2.2.5. Raamatupidamistarkvara eelistuste uuringu tulemuste analüüs

Antud alapeatükis vaatleb autor tarkvara, mida küsitletud IT-ettevõtted raamatupidamises kasutavad. Oma raamatupidamist omava 44 ettevõtte hulgest 40 (91%) kasutavad raamatupidamistarkvara, 3 (7%) ettevõtet ei kasuta ning 1 (2%) vastanu ei osanud sellele küsimusele vastata.

Tänases digitaliseeritud maailmas on raske ette kujutada raamatupidamist ilma majandustarkvarata ning need 3 ettevõtet, kes ütlesid et ei kasuta raamatupidamistarkvara, kasutavad selleks tõenäoliselt mõnda tabelarvutustarkvara nagu näiteks Microsoft Excel.

Vastused uurimusküsimusele, millist rakendust ettevõtted raamatupidamise korraldamisel kasutavad, näitas, et Eesti turul on selliseid rakendusi väga palju (vt Joonis 16). Populaarsemad olid Merit Aktiva (27 mainimist), Merit Palk (13 mainimist) ning Directo (13 mainimist). Kategoorias “Muu tarkvara” on kõik need rakendused, mida mainiti ainult ühe korra. Seega nimetasid uuringus osalenud 114 ettevõtet kokku 38 erinevat rakendust, mis näitab laia tarkvara valikute olemasolu.

Joonis 16. Uuringus osalenud ettevõtete raamatupidamistarkvarade valikud
Allikas: Autori koostatud küsimustiku tulemuste põhjal

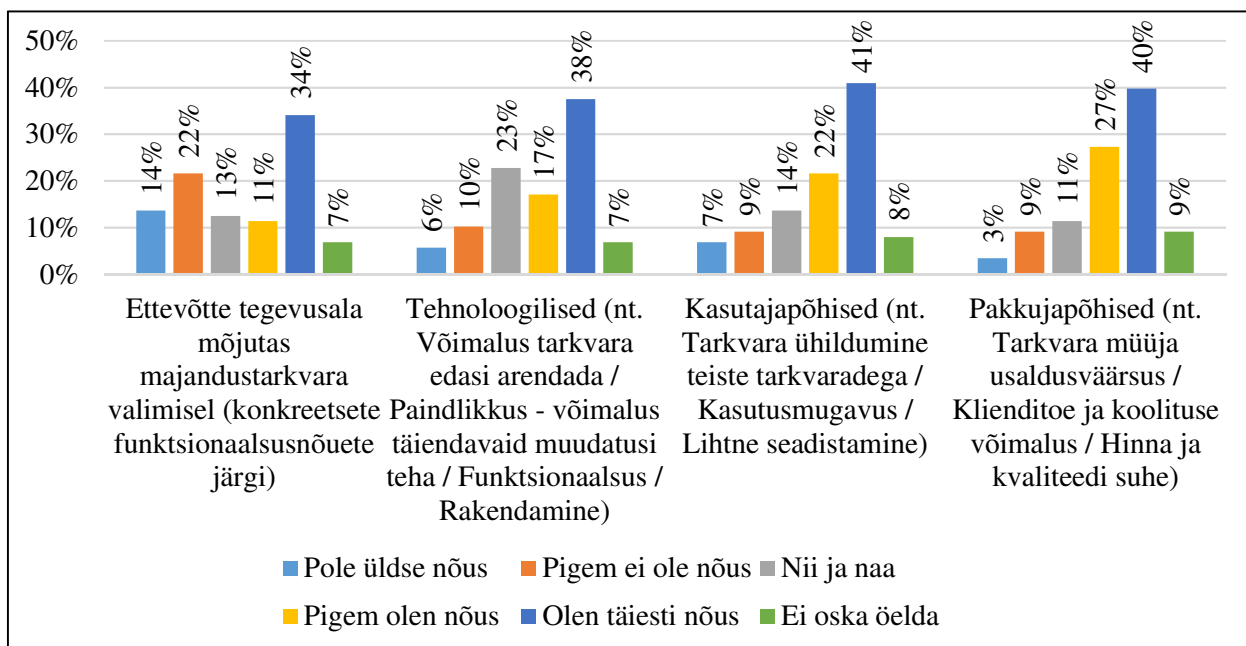
Vastajatelt küsiti millist tüüpi tarkvara nad kasutavad. Enamik ehk 70% kasutatavast tarkvarast moodustavad veebipõhised, 23% on arvutipõhised ning 7% vastajatest ei osanud määratleda, millist tarkvara tüüpi nad kasutavad.

Küsimusele, millised kriteeriumid olid raamatupidamistarkvara valimisel kõige olulisemad, paluti vastajatel hinnata pakutud vastusevariante skaalal alates “ei nõustu” kuni “nõustun”. Samuti oli võimalus valida “ei oska öelda” variant, juhaks kui vastaja ei olnud tarkvara valiku otsuse tegemisega seotud. Vastused on esitatud joonisel 17. Paluti hinnata nelja kriteeriumit, mis mõjutasid tarkvara valikut:

- 1) Ettevõtte tegevusala mõjutas majandustarkvara valimikut (konkreetsete funktsionaalsusnõuete järgi)
- 2) Tehnoloogilised (nt. Võimalus tarkvara edasi arendada / Paindlikkus - võimalus täiendavaid muudatusi teha / Funktsionaalsus / Rakendamine)
- 3) Kasutajapõhised (nt. Tarkvara ühildumine teiste tarkvaradega / Kasutusmugavus / Lihtne seadistamine)
- 4) Pakkujapõhised (nt. Tarkvara müüja usaldusväärsus / Klienditoe ja koolituse võimalus / Hinna ja kvaliteedi suhe)

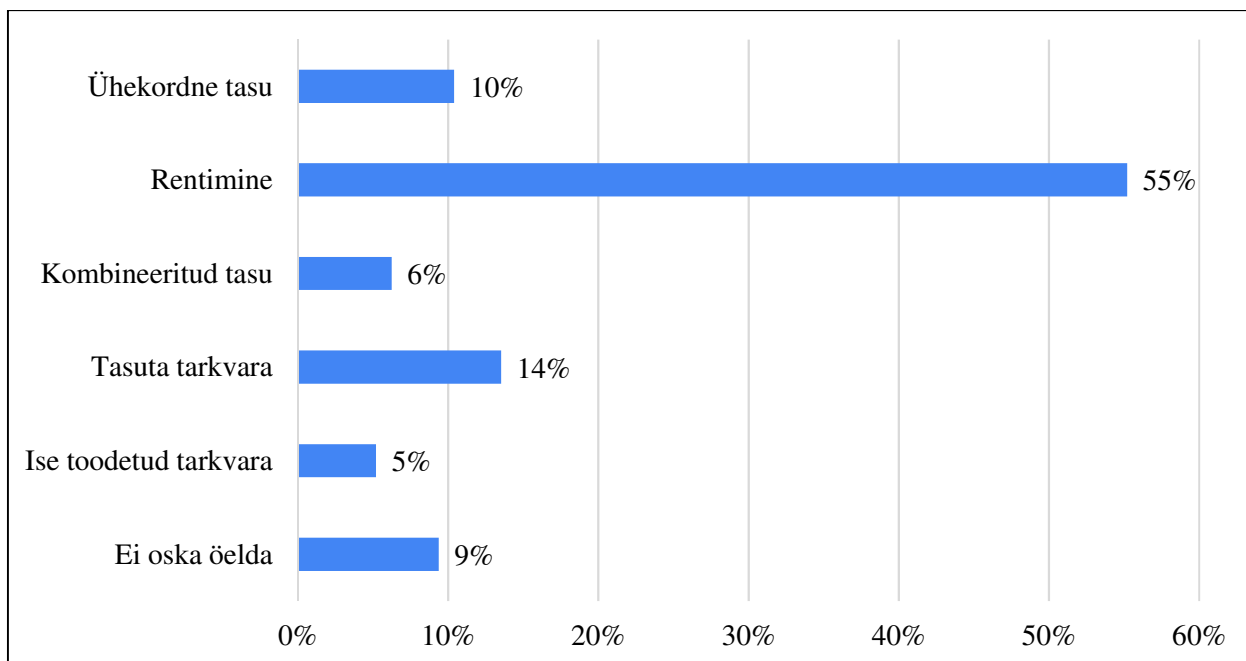
Kõige rohkem ehk 67% vastajaid mainisid, et olid nõus ning pigem nõus, et tarkvara valikut mõjutas pakkujapõhine kriteerium. Ainult 12% vastajatest ütlesid, et nad ei ole üldse või pigem mitte selle kriteeriumiga nõus. Teisel kohal oli kasutajapõhine kriteerium. Sellega olid nõus ja pigem nõus 63% vastajatest. 16% vastajatest ei olnud üldse või pigem mitte nõus. Kolmandal kohal oli tehnoloogia kriteerium. 55% vastanutest olid täiesti ja pigem nõus selle väitega ning 16% ei olnud üldse või pigem mitte nõus. Seekord, erinevalt kahest varasemast kriteeriumist, valisid 23% vastajatest nii ja naa variandi, mis tõenäoliselt näitab, et tarkvara valimisel ei olnud vastaja kindel, kui oluline see kriteerium talle oli. Viimaseks kriteeriumiks oli ettevõtte tegevusala mõju majandustarkvara valikul ehk kas tarkvara valiti konkreetsete funktsionaalsusnõuete järgi. Nõus või pigem nõus oli väikseim vastajate arv ehk 45% ning 36% vastasid, et ei ole üldse nõus või pigem ei ole nõus. Kõigi nelja kriteeriumi puhul varieerus „ei oska öelda“ vastuste arv 7–9%. Ka nii ja naa vastuste arv oli vahemikus 11–13%, välja arvatud teise kriteeriumi korral antud vastuste puhul.

Kõigest eeltoodust võib järeldada, et tarkvara valimisel pööravad ettevõtted tähelepanu eelkõige hinna ja kvaliteedi suhtele, koolituste kättesaadavusele, kasutusmugavusele ning integreerimise võimalusele muu tarkvaraga. Väiksemal määral oldi huvitatud ettevõtte spetsiifilisteks toiminguteks vajaminevate funktsionaalsuste järele. Samuti tarkvara edasiarendamine, muutmine või väiksemate paranduste tegemine vastavalt ettevõtte vajaduste jaoks ei olnud niivõrd oluline.

Joonis 17. Kriteeriumid, mis olid tähtsad raamatupidamistarkvara valikul
Allikas: Autori koostatud küsimustiku tulemuste põhjal

Tänapäeval on võimalik tarkvara soetada mitmel viisil. Kõige populaarseim on tarkvara rentimine. Sellise tarkvara puhul makstakse korra kokkulepitud perioodi jooksul - näiteks korra aastas. Teistel kohal on vabavaraline tarkvara ning kolmandal sellised, mis ostetakse välja ning mida võib lõputult kasutada. Märkimist väärib punkt, et 5% vastanutest kasutavad majandustarkvara, mille on nad ise väljaarendanud. See on huvitav omadus, mida võib leida IT-ettevõtete seast. Joonis 18 näitab vastanute arvamusi tarkvara tasumise kohta.

Joonis 18. Tarkvara rentimise või soetamise eelistused vastajate hulgas
 Allikas: Autori koostatud küsimustike tulemuste põhjal

Peatüki lõpus võtab autor kokku saadud andmete tulemused. Enamus ettevõtteid (78%) kasutavad spetsiaalset raamatupidamistarkvara. 70% sellest tarkvarast on veebipõhised. Kõige populaarsemad raamatupidamisprogrammid olid Merit Tarkvara poolt loodud. Vastuste põhjal tegi selle ettevõtte tarkvara kõige eelistatumaks hinna ja kvaliteedi suhe, kasutusmugavus ning koolituste kättesaadavus.

KOKKUVÕTE

Lõputöö ülesandeks oli välja selgitada, milliseid raamatupidamise lahendusi Eestis tegutsevad infotehnoloogia ettevõtted kasutavad ning kuidas on nendes ettevõtetes raamatupidamine korraldatud.

Lõputöö autor otsustas testida hüpoteesi, et mida suurem ja vanem ning rohkem arenenud ettevõtte on, seda sagedamini on sel ettevõttel oma raamatupidaja või raamatupidamisosakond. Lisaks testiti hüpoteesi, et võrreldes suurettevõtetega eelistavad mikroettevõtted raamatupidamisteenuseid pigem sisse osta. Samuti oli lõputöö eesmärk välja selgitada, millist raamatupidamistarkvara Eestis tegutsevad IT-ettevõtted eelistavad, milliste kriteeriumide alusel see valitakse ning mida kasutajad sellelt ootavad.

Teine peatükk sisaldas ja kirjeldas kvantitatiivseid andmeid, mida saadi juhuvalimi alusel küsitlitud Eestis tegutsevate IKT teeninduse sektori ettevõtete seast. Küsitluses osales kokku 114 ettevõtet. Nende andmete põhjal koostati graafikuid ning kirjeldati saadud andmete mustreid.

Lõputöö analüütilise osa esimene osa oli pühendatud uuringus osalenud ettevõtete peamiste omaduste kindlaks määramisele. Peamised ettevõtte omadused olid suurus, vanus, arengufaas ning tegevusala. Saadud omaduste väärtused vastasid üldiselt ootustele, kuid märkimist väärib asjaolu, et küsitlusele vastanud ettevõtetest osutus mikroettevõteteks 30% vähem kui seda oli Statistikaameti andmete põhjal arvata. Kuid tänu sellele moodustas väikeste ja suuremate ettevõtete osakaal 36% vastanutest, oodatud 5% asemel. See asjaolu aitas selliste ettevõtete analüüsile positiivselt kaasa. Samuti osutus 19 vastaja jaoks raskeks oma ettevõtte arenguetaapi kirjeldada ning seega jäeti sellele täpne vastus andmata.

Järgmine alapeatükk oli pühendatud ettevõtetelt raamatupidamisteenuste sisseostu trendide analüüsile. Võrreldes saadud andmeid eelmisest alapeatükist, oli võimalik välja selgitada ning kinnitada hüpoteesi, et mikroettevõtete seas on teenuste sisse ostmise osakaal suurem kui väikeste ja suurte ettevõtete puhul. Pealegi väheneb see osakaal ettevõtte kasvades järk-järgult. Sel juhul peetakse silmas töötajate arvu kasvu. Ettevõtte vanuse, tegevusalade või arengufaasi põhjal ei olnud seda tendentsi võimalik näha. Lisaks näitas küsitlus, et pooltel juhtudel ostetakse raamatupidamisteenuseid üksikettevõtjast raamatupidajalt ning kõige levinumad teenused olid aastaaruande koostamine, ettevõtte peamise raamatupidamise korraldamine ja maksuarvestus.

Järgmisena analüüsiti vastuseid küsimustele, mis olid pühendatud ettevõttesise raamatupidamise korraldamisele. Seekord testiti hüpoteesi, et mida suurem on ettevõtte, seda sagedamini kasutab ta oma raamatupidajaid ning kipub ettevõtetelt raamatupidamisteenuste sisse ostmisest hoiduma või loobuma olukorrast, kus ettevõtte omanik teostab raamatupidamist iseseisvalt. Seekord olid teguriteks ettevõtte suurus, vanus ja arenguetapp, mille kasvuga kaasnes ettevõtte sisesel raamatupidamise osakaal. Graafikud näitasid ilmset suundumust oma raamatupidajate palkamise suurenemisele. Kokkuvõttev alapeatükk võtab andmed uuesti kokku eelmistest IT-ettevõtete raamatupidamise korraldamise osadest ning annab kokkuvõtva tabeli.

Lõputöö viimane analüütiline alapeatükk oli pühendatud raamatupidamistarkvarale, mida kaasaegsed IT-ettevõtted kasutavad. Selles alapeatükis esitatud näitajad aitasid mõista, kuidas üks või teine tarkvara levinud oli ning millised tegurid olid ettevõtete jaoks selle valimisel olulised. Lõputöö kajastab turul eksisteerivaid raamatupidamisteenuste tänapäevaseid suundumusi. Esitatud andmed ning tehtud järeldused on kindlasti kasulikud raamatupidamisteenuseid pakkuvatele ettevõtetele. See aitab neil paremini mõista, kes on nende potentsiaalsed kliendid ning milliseid teenuseid nad vähemal või suuremal määral vajavad. Tarkvara puudutav peatükk on kasulik ka rakenduste arendajatele. See aitab lõppkasutaja vaatevinklist suunata arendust kõige tähtsamatele funktsionaalsustele ning valida õige rakendusmudeli. Teisest küljest on see osa kasulik ka raamatupidajatele ning teistele huvitatud osapooltele, kes on alles oma vajadustele sobiva tarkvara leidmise etapis.

SUMMARY

ACCOUNTING IN IT COMPANIES: CASE OF ESTONIA

Maria Vaino

The information technology is one of the most important and fastest growing industries both in the world and in Estonia. Due to growing demand in the last years a large number of strong IT companies appeared in Estonian market. At the moment of writing this research, the author, an accountant in the past, is working in a company, which operates in the field of information technology. For this reason the focus of this research is accounting in the companies that offer IT services.

Like any other company, a company operating in the field of information technology needs proper and efficient financial management in order to operate successfully. There are a number of possibilities to manage company's finances. The first option is to hire a full- or part-time accountant or a specialist who handles accounting responsibilities. The second option is to use services of an outsourced accountant from accounting company. Or a combination of those two options. And the third option is when the head of the company is doing the accounting himself. The accounting processes itself may vary from company to company. For example, companies can perform the accounting using a special accounting software or manually, relying on their knowledge and experience. The accounting method depends on the company's field of activity and the size of the company.

The aim of this research is to find out firstly, which of the described options Estonian IT companies prefer to perform their accounts and secondly how these types of companies arrange their accounting. The hypothesis of the research is a suggestion that hiring an accountant or having an entire accounting department depends on the size of the company as well as the stage of its development. In addition to that, second part of the hypothesis is the assumption that micro-companies prefer to give the accounting to outsourcing more likely than larges companies. The author sets the goal for this research to confirm these hypothesis based on the data collected during the survey of the target group companies.

The research consists of two chapters. The first chapter is theoretical. It describes such topics as position and activity of companies in Estonian market, as well as preferences for choosing a specific accounting strategy in different information technology companies. In addition to that, the basic parameters of companies and their properties are described. Furthermore this part outlines the options of keeping accounting inside the company or outsource to external companies. The last part of the first chapter describes one of the modern accounting software.

The second chapter deals with the data obtained during the survey of Estonian IT companies and analyzes them using a quantitative research method. The chapter gives a detailed explanation on how the survey was arranged, how the data was collected and how it was subsequently analyzed. In the following subsections, the author presents graphs and tables, that show the general properties like size, age, stage of development and the field of activity of the surveyed companies. Moving forward the author explores trends and patterns of external and internal accounting. These trends are then paired with the general properties of the companies and analyzed. This is followed by a conclusion that the result of author's analysis confirms the hypothesis presented at the beginning of research, which suggests that small companies are more likely to use external companies for their accounting.

The last section of the second part of the research is about the software, that is used in IT companies for accounting purposes. The author presents the main criteria for choosing a software and gives a list of the most popular accounting software in Estonia. This section outlines what is important for companies when they are choosing the software and what they expect from it.

At the end of the research, follows a summary of obtained data and results of the conducted analysis.

KASUTATUD ALLIKATE LOETELU

- ACCA. (2013). Technology trends: their impact on the global accountancy profession. London: The Association of Chartered Certified Accountants.
- Andersson, M., Wernberg, J. (2016). State of the Digital Region 2016: Cities connecting the digital economy in the Baltic Sea Region. Top of Digital Europe and Baltic Development Forum.
- Arengufond (2019). Nutika spetsialiseerumise valdkondlik raport info-ja kommunikatsioonitehnoloogia kui kasvualdkonna kohta. Tallinn: Eesti Arengufond
- Capterra. (2015). Accounting Software User Research Report. Andrew Marder. Kättesaadav: <https://www.capterra.com/accounting-software/user-research>
- Capterra. (2020). Accounting Software. Kättesaadav: <https://www.capterra.com/accounting-software/>, 20.aprill.2020
- Dahal, R. K. (2019). Changing Role of Management Accounting in 21st Century. Review of Public Administration and Management, 7 (264), 1-8.
- Dimitrova, S., Nichev, N., Stefanov, N. (2015). Development Of Outsourcing Services. International Conference Knowledge-Based Organization, 21 (1), (192-197).
- EAS. (2020). Kulud ja raamatupidamine. Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus. Kättesaadav: <https://www.eas.ee/alustav/ari-planeerimine/kulud-ja-raamatupidamine/>, 13.aprill 2020.
- Statistikaamet (2019). IT55: Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (IKT) ettevõtete majandusnäitajad jooksevhindades tegevusala (EMTAK 2008) ja tööga hõivatud isikute arvu järgi [E-andmebaas]. Kättesaadav: <http://pub.stat.ee/px-web.2001/Dialog/Saveshow.asp>, 15.märts 2020.
- e-estonia. (2020). e-estonia. Kättesaadav: <https://e-estonia.com/>, 16.märts 2020.
- RIK (2020). Klassifikaatori otsing: EMTAK 2008. Registrate ja Infosüsteemide Keskus. Kättesaadav: <https://emtak.rik.ee/EMTAK/pages/klassifikaatorOtsing.jsp>, 10.märts.2020.

- Faitusa, I. (2019). Advantages and disadvantages of outsourcing accounting worldwide and in Latvia, *Economic Science for Rural Development 2019: 20th International Scientific Conference*, 9-10 May, Jelgava (256-263). University of Latvia, Latvia.
- Ghasemi, M., Shafeiepour, V., Aslani M., Barvayeh, E. (2011). The impact of Information Technology (IT) on modern accounting systems. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 28, 112-116.
- Giustiniano, L., Marchegiani, L., Peruffo, E., Pirolo, L. (2015). Business outcomes of outsourcing: lessons from management research. *The outsourcing challenge: Organizing workers across fragmented production networks (47-65)*. Brussels: European Trade Union Institute.
- Güleç, Ö. F., Karacaer, S. (2018). Corporate Life Cycle Theory and Accounting Performance: Borsa Istanbul Case. *The Journal of Accounting and Finance*, 78, 265-279.
- Gupta, C. (2015). *ISC Commerce*. New Dehli: S Chand & Co Ltd
- Inc. (2010). *Choosing the Right Accountant for Your Business*. Inc. Magazine. Kättesaadav: <https://www.inc.com/guides/2010/04/choosing-an-accountant.html>, 25.aprill 2020
- Nizam, I., Chong, Y. (2018). The impact of accounting software on business performance. *International Journal of Information System and Engineering*, 6 (1), 1-25.
- ITU. (2016). *Measuring the Information Society Report*. Geneva: International Telecommunication Union.
- ITU. (2018). *Measuring the Information Society Report Volume 2. ICT Country Profiles*. Geneva: International Telecommunication Union.
- Masurel, E. (2019). *The entrepreneurial dilemma in the life cycle of the small firm : how the firm and the entrepreneur change during the life cycle of the firm, or how they should change*. United Kingdom : Emerald Publishing.
- Õunapuu, L. (2014). *Kvalitatiivne ja kvantitatiivne uurimisviis sotsiaalteaduses*. Tartu: Tartu Ülikool.
- Partners (2002). *Eesti infotehnoloogia ja telekommunikatsiooni sektoruuring*. Tallinn: sihtasutus Eesti Kutsehariduse Reform.
- Petch, N. (2016). *The Five Stages Of Your Business Lifecycle: Which Phase Are You In?* Kättesaadav: <https://www.entrepreneur.com/article/271290> 15.aprill 2020

- Ray, G. (2009). Finance and accounting outsourcing: an empirical study of service providers and small business in Australia. Lismore: Southern Cross University.
- Savulescu, C. (2014). Dynamics of ICT Development in the EU. 2nd Global Conference on Business, Economics, Management and Tourism, 30-31 October, Prague (513 – 520). Czech Republic.
- Šeba, M. G. (2018). Outsourcing Rules in the Public and the Private Sector. M. Franco (toim), Positive and Negative Aspects of Outsourcing (93-106). IntechOpen.
- Sneidere, R., Bumane, I., Lascenko, J. (2013). Accounting outsourcing services in Latvia: problems and possible solutions. Economics and management, 18 (1), 26-38.
- Eesti statistika mõisted. (2019). Kättesaadav:
http://pub.stat.ee/pxweb.2001/Database/Majandus/05Infotehnoloogia/01Info_ja_kommu_nikatsioon/IT_55.htm, 25.märts 2020
- Mullu vedas majanduse ning lisandväärtuse kasvu info ja side tegevusala. Eesti Statistika. Kättesaadav: <https://www.stat.ee/pressiteade-2020-022>, 10.märts 2020
- Tearu, K. (2019). 5 võimalust ettevõtte raamatupidamise korraldamiseks. Kättesaadav: <https://robbybobby.ee/raamatupidamine/5-voimalust-ettevotte-raamatupidamise-korraldamiseks/>, 13.aprill 2020
- Tetsov, L. (2016). Raamatupidamisteenuste kasutamine eesti ettevõtete seas. (Bakalaureusetöö) TalTechi majandusteaduskond, Tallinn.
- Vainula, E., Kink, K. (2016). Oma raamatupidaja versus finantsteenuse väljast. Kättesaadav: <https://www.raamatupidaja.ee/uudised/2016/05/17/oma-raamatupidaja-versus-finantsteenuse-valjast>, 15.aprill 2020

LISAD

Lisa 1. Uuringu küsitluse küsimused

Lugupeetud vastaja!

Olen Tallinna Tehnikaülikooli majandusteaduskonna tudeng ja kirjutan bakalaureusetööd teemal "Raamatupidamise korraldamine Eesti infotehnoloogia ettevõtetes."

Lõputöö eesmärgiks on välja selgitada, kuidas IT firmades* korraldatakse raamatupidamist - kas ostetakse sisse raamatupidamise teenuseid, palgatakse oma raamatupidaja või kasutatakse raamatupidamisprogramme.

*v.a IKT tegevusalad töötlevas tööstuses

Uuringu läbiviimiseks on koostatud küsimustik, mille täitmine võtab orienteeruvalt aega 5 minutit.

Küsimustik on anonüümne ning tulemusi kasutatakse õppetöös.

Tänan Teid oma kulutatud aja eest!

Küsimuste korral palun kirjutage mulle meiliaadressile: maria.vaino@taltech.ee

Üldandmed

Teie ametikoht:

Palun märkige sobiv variant või lisage vastus kategooriasse muu

- Raamatupidaja/Pearaamatupidaja/Raamatupidaja assistent
- Personaliosakonna töötaja/Personalijuht
- Firmajuht/Tegevjuht
- Büroojuht
- Sekretär
- IT-spetsialist
- Muu:

Teie ettevõtte on:

Palun märkige sobiv variant või lisage vastus kategooriasse muu

- Avalik-õiguslik juriidiline isik
- Eraõiguslik juriidiline isik
- Välismaa äriühingu filiaal
- Muu:

Palun märkige ettevõtte suurus:

- Mikroettevõtte (kuni 9 töötajat)
- Väikeettevõtte (10-49 töötajat)
- Keskettevõtte (50-249 töötajat)
- Suurettevõtte (üle 250 töötaja)

Palun märkige ettevõtte vanus:

- vähem kui 1 aasta
- 1-3 aastat
- 4-9 aastat
- rohkem kui 10 aastat

Kuidas kirjeldaksite oma ettevõtte arengufaasi?

Palun märkige sobiv variant või lisage vastus kategooriasse muu

- Alustamise faas (start-up)
- Esimese küpsemise faas (build-up)
- Kasvu / laienemise faas
- Ei oska öelda
- Muu:

Teie ettevõtte põhitegevusala(d):

Palun märkige sobiv variant või lisage vastus kategooriasse muu

- Elektroonilise side teenused fikseeritud sidevõrgus
- Elektroonilise side teenused traadita sidevõrgus
- Satelliitsideteenused
- Elektroonilise side muud teenused
- Programmeerimine
- Arvutialased konsultatsioonid
- Arvutisüsteemide ja andmebaaside haldus
- Muud infotehnoloogia- ja arvutialased tegevused
- Andmetöötlus, veebihosting jms tegevused
- Veebiportaalide tegevus
- Arvutite ja arvuti välisseadmete parandus
- Sideseadmete parandus
- Info- ja sidetehnika hulgimüük
- Telekommunikatsiooniseadmete jaemüük
- Arvutite, arvuti välisseadmete ja tarkvara jaemüük
- Arvutimängude kirjastamine
- Muu tarkvara kirjastamine
- Muu:

Milliseid teenuseid pakub Teie ettevõtte?

Palun märkige sobivad variandid või lisage vastus kategooriasse "Muu"

- Tarkvara / Äri automatiseerimise tarkvara arendamine
- Mobiilirakenduste / Arvutimängu arendamine
- Süsteemianalüütikute ja/või programmeerijate teenused
- E-kaubanduse lahenduste arendamine
- Veebidisaini teenused / Kasutajaliidese struktuuri loomine ja projekteerimine
- Veebilehtede disainimine ja loomine

- Veebimajutus ja administreerimine
- Võrgulahendused
- Andmekeskused (varunduslahendused, virtualiseerimine, serverid)
- Turvalahendused
- Pilveteenused
- Süsteemihaldus – IT-infrastruktuuride projekteerimine, arendus ja haldamine
- IT-hooldusteenused
- Mobiilsideteenus
- Telefoniteenus
- Kontorimasinate ja -seadmete rentimine ja kasutusrent, k.a arvutid
- Arvutite ja arvuti välisseadmete parandus
- Sideseadmete parandus
- Muu:

Raamatupidamise korraldamine ettevõttes

Kas ettevõttes kasutatakse raamatupidamise korraldamiseks tarkvara/programme?

Palun märkige sobiv variant

- Jah
- Ei (*suunamine*)
- Ei oska öelda (*suunamine*)

Millist tarkvara ettevõttes kasutatakse?

Palun märkige sobivad variandid või lisage vastus kategooriasse muu

- AccountStudio
- Briox
- Columbus Palk ja Personal
- Cloudsheet
- Directo
- e-arveldaja

- Ellrex digidoc
- Erply
- Ezefs
- Infocloud
- Inv24
- Merit Aktiva
- Merit Palk
- Microsoft Dynamics NAV
- NOOM
- Omniva Arvekeskus
- Persona V3
- RAPID
- SAP Business ByDesign
- SimplBooks
- SmartAccounts
- Standard Books by Excellent
- Suno365
- Stiigo
- Standard ERP
- TAAVI
- TAAVI Palk
- Uku
- 1C
- Muu:

Millised kriteeriumid olid tähtsad raamatupidamistarkvara valikul?

Palun hinnake, kuivõrd nõustute allpool esitatud väidetega

	Pole üldse nõus	Pigem ei ole nõus	Nii ja naa	Pigem olen nõus	Olen täiesti nõus	Ei oska öelda
Ettevõtte tegevusala mõjutab majandustarkvara valimisel (konkreetsete funktsionaalsusnõuete järgi)						
Tehnoloogilised (nt. Võimalus tarkvara edasi arendada / Paindlikkus - võimalus täiendavaid muudatusi teha /Funktsionaalsus /Rakendamine)						
Kasutajapõhised (nt. Tarkvara ühildumine teiste tarkvaradega / Kasutusmugavus / Lihtne seadistamine)						
Pakkujapõhised (nt. Tarkvara müüja usaldusväarsus / Klienditoe ja koolituse võimalus / Hinna ja kvaliteedi suhe)						

Kas ettevõttes on arvuti- või veebipõhine raamatupidamistarkvara?

Võib märkida mitu varianti

- Arvutipõhine tarkvara
- Veebipõhine tarkvara
- Ei oska öelda
- Muu:

Kas tarkvara soetamisel maksite ühekordse tasu, rendite tarkvara või ettevõttel on tasuta raamatupidamistarkvara?

Võib märkida mitu varianti

- Ühekordne tasu
- Rentimine
- Tasuta raamatupidamistarkvara
- Ei oska öelda
- Muu:

Miks otsustasite raamatupidamise teostamisel raamatupidamistarkvara kasuks?

Palun märkige sobivad variandid või lisage vastus kategooriasse muu

- Ajasäästmise eesmärgil - juht/pearaamatupidaja saab keskenduda
- põhitegevusele/tegeleda strateegilisemate ülesannetega
- Andmete ja tegevuste hulk on nii suur - tarkvara aitab hoida kontrolli
- Andmed on turvaliselt varundatud
- Automatiseerib korduvaid protsesse
- Kulude/ressursside kokkuhoiu eesmärgil - võimaldab raamatupidamisprotsesse läbi viia ilma eraldi püsiva spetsialisti palkamiseta
- Raamatupidamistarkvara täidab vajalikke raamatupidamisülesandeid
- Raamatupidamistarkvara organiseerib ettevõtte juhtimist mitmes valdkonnas
- Sisaldab igaaegselt ligipääsetavat e-raamatupidamisfunktsiooni
- Suur töötlemise kiirus
- Usaldusväarsus ja suurem täpsus
- Vigade vähendamise eesmärgil
- Võimaldab hoida silma peal erinevatel protsessidel
- Ettevõtte suuruse tõttu - tegemist on väikeettevõttega, puudub raamatupidaja/spetsialist
- Ei oska öelda
- Muu

Palun hinnake 5 palli skaalal rahulolu tarkvara funktsionaalsusega:

Ei ole üldse rahul 1 2 3 4 5 Täiesti rahul

Raamatupidamisteenuste sisseost: Üksikettevõtjast raamatupidaja, raamatupidamisbüroo.

Kas Teie ettevõtte kasutab raamatupidamisetevõtte teenuseid?

- Jah
- Ei (*suunamine*)

Palun täpsustage millist raamatupidamisteenuse pakkujat Teie ettevõtte kasutab:

Võib märkida mitu varianti

- Üksikettevõtjast raamatupidaja
- Väike raamatupidamisbüroo
- Suur raamatupidamisbüroo
- Ei oska öelda
- Muu:

Palun märkige teenus(ed) mida Teie ettevõtte sisse ostab

Võib märkida mitu varianti

- Aastaaruande koostamine
- Ettevõtte peamise raamatupidamise korraldamine
- Muid raamatupidamise ülesandeid (müügiarvete koostamine, pangaülekannete teostamine, ettevõtte sisearuandlus)
- Raamatupidamisarvestuse sisseseadmine ja algbilansi koostamine
- Finantsandmete analüüs (nt. raamatupidamisbilanss, kasumiaruanne, rahavoogude aruanne jne)
- Palga- ja personaliarvestus
- Maksuarvestus
- Konsultatsioonid, optimeerimine
- Tarkvara kasutus
- Kõik mis seotud raamatupidamisega
- Ei oska öelda
- Muu:

Miks otsustasite valida raamatupidamisteenuse sisseostu kasuks?

Palun märkige sobivad variandid või lisage vastus kategooriasse muu

- Ettevõtte suuruse tõttu - tegemist on kesk-/väikeettevõttega, kus puudub
- raamatupidaja/spetsialist
- Ettevõttes puudub kompetentne töäjõud
- Kulude kokkuhoiu eesmärgil - võimaldab raamatupidamisprotsesse läbi viia ilma püsiva
- spetsialisti palkamiseta
- Aja kokkuhoiu eesmärgil - juht/pearaamatupidaja saab keskenduda
- põhitegevusele/tegeleda strateegilisemate ülesannetega
- Töö kvaliteet on alati garanteeritud
- Büroo teadmised ja kogemused on suuremad kui ühe inimese omad
- Töömahu kasv
- Muu:

Kas plaanite tulevikus isikliku raamatupidaja palkamist teenusepakkuja asemel?

- Jah
- Ei
- Ei oska öelda
- Muu:

Raamatupidamise korraldamine ettevõttes

Palun vastake alljärgnevatele küsimustele kui Te palkate ettevõttesisest raamatupidajat / spetsialisti / assistenti

Kas ettevõttes on oma spetsialist(id)/osakond, kes tegeleb raamatupidamisega?

- Jah
- Ei Küsimustik lõpeb
- Muu:

Palun täpsustage, kes korraldab raamatupidamist ettevõttes

Palun märkige sobivad variandid või lisage vastus kategooriasse muu, võib märkida mitu varianti

- Täiskoormusega raamatupidaja
- Osakoormusega raamatupidaja
- Raamatupidaja assistent
- Finantsosakond
- Raamatupidamise osakond
- Spetsialist, kes valdab raamatupidamist
- Muu:

Miks otsustasite palgata raamatupidamise teostamisel ettevõttesise spetsialisti?

Palun märkige sobivad variandid või lisage vastus kategooriasse muu

- Tegemist on suure ettevõttega
- Spetsialistil on rohkem ettevõtte spetsiifilise tegevuse valdkonna kogemusi
- Raamatupidamisbürool ei ole vastavas valdkonnas piisavalt kompetentsi
- Suurema konfidentsiaalsuse pärast
- Töö kvaliteet on alati garanteeritud
- Rohkem vastutust
- Rohkem usaldusväärset
- Saab oma küsimustele kiirelt vastused
- Kulude kokkuhoiu eesmärgil
- Ei oska öelda
- Muu:

Kas plaanite tulevikus raamatupidamise teenusepakkujat isikliku raamatupidaja/spetsialisti asemel?

- Ei
- Jah
- Ei oska öelda

Lisa 2. Uuringu küsitluse vastused

Üldandmed

Teie ametikoht:

- Raamatupidaja/Pearaamatupidaja/Raamatupidaja assistent – 13 vastust
- Firmajuht/Tegevjuht – 74 vastust
- Büroojuht – 9 vastust
- Spetsialist IT-erialas – 14 vastust
- Muu – 4 vastust (IT projektijuht – 1 vastus, avalike suhete juht – 1 vastus, arendusjuht – 1 vastus, nõunik – 1 vastus)

Teie ettevõtte on:

- Avalik-õiguslik juriidiline isik – 5 vastust
- Eraõiguslik juriidiline isik – 103 vastust
- Välismaa äriühingu filiaal – 6 vastust

Palun märkige ettevõtte suurus:

- Mikroettevõtte (kuni 9 töötajat) – 74 vastust
- Väikeettevõtte (10-49 töötajat) – 23 vastust
- Keskettevõtte (50-249 töötajat) – 14 vastust
- Suurettevõtte (üle 250 töötaja) – 4 vastust

Palun märkige ettevõtte vanus:

- 1-3 aastat – 10 vastust
- 4-9 aastat – 34 vastust
- rohkem kui 10 aastat – 70 vastust

Kuidas kirjeldaksite oma ettevõtte arengufaasi?

- Alustamise faas (start-up) – 4 vastust
- Esimese küpsemise faas (build-up) – 22 vastust
- Kasvu / laienemise faas – 61 vastust

- Ei oska öelda – 19 vastust
- Muu – 8 vastust (Küps / stabiilne faas – 7 vastust, langemise faas – 1 vastus)

Teie ettevõtte põhitegevusala(d):

- Elektroonilise side teenused fikseeritud sidevõrgus – 6 vastust
- Elektroonilise side teenused traadita sidevõrgus – 3 vastust
- Elektroonilise side muud teenused – 7 vastust
- Programmeerimine – 69 vastust
- Arvutialased konsultatsioonid – 40 vastust
- Arvutisüsteemide ja andmebaaside haldus – 43 vastust
- Muud infotehnoloogia- ja arvutialased tegevused – 44 vastust
- Andmetöötlus, veebihosting jms tegevused – 20 vastust
- Veebiportaalide tegevus – 12 vastust
- Arvutite ja arvuti välisseadmete parandus – 14 vastust
- Sideseadmete parandus – 4 vastust
- Info- ja sidetehnika hulgemüük – 9 vastust
- Telekommunikatsiooniseadmete jaemüük – 7 vastust
- Arvutite, arvuti välisseadmete ja tarkvara jaemüük – 19 vastust
- Arvutimängude kirjastamine – 2 vastust
- Muu tarkvara kirjastamine – 2 vastust

Milliseid teenuseid pakub Teie ettevõtte?

- Tarkvara / Äri automatiseerimise tarkvara arendamine – 53 vastust
- Mobiilirakenduste / Arvutimängu arendamine – 11 vastust
- Süsteemianalüütikute ja/või programmeerijate teenused – 17 vastust
- E-kaubanduse lahenduste arendamine – 23 vastust
- Veebidisaini teenused / Kasutajaliidese struktuuri loomine ja projekteerimine – 30 vastust
- Veebilehtede disainimine ja loomine – 29 vastust
- Veebimajutus ja administreerimine – 16 vastust
- Võrgulahendused – 21 vastust

- Andmekeskused (varunduslahendused, virtualiseerimine, serverid) – 17 vastust
- Turvalahendused – 12 vastust
- Pilveteenused – 17 vastust
- Süsteemihaldus – IT-infrastruktuuride projekteerimine, arendus ja haldamine – 28 vastust
- IT-hooldusteenused – 31 vastust
- Mobiilsideteenus – 2 vastust
- Kontorimasinate ja -seadmete rentimine ja kasutusrent, k.a arvutid – 9 vastust
- Arvutite ja arvuti välisseadmete parandus – 14 vastust
- Sideseadmete parandus – 4 vastust
- Muu – 6 vastust

Raamatupidamise korraldamine ettevõttes

Kas ettevõttes kasutatakse raamatupidamise korraldamiseks tarkvara/programme?

- Jah – 89 vastust
- Ei – 21 vastust
- Ei oska öelda – 4 vastust

Millist tarkvara ettevõttes kasutatakse?

- Briox – 1 vastus
- Directo – 11 vastust
- e-arveldaja – 8 vastust
- Ellrex digidoc – 1 vastus
- Erply – 3 vastust
- Infocloud – 1 vastus
- Merit Aktiva – 27 vastust
- Merit Palk – 14 vastust
- Microsoft Dynamics NAV – 3 vastust
- NOOM – 1 vastus
- Omniva Arvekeskus – 2 vastust

- Persona V3 – 1 vastus
- SimplBooks – 4 vastust
- SmartAccounts – 7 vastust
- Standard Books by Excellent – 9 vastust
- Standard ERP – 1 vastus
- TAAVI – 1 vastus
- TAAVI Palk – 2 vastust
- 1C – 1 vastus
- Ei oska öelda – 4 vastust
- Muu:

Abacus – 1 vastus

Bevira – 1 vastus

BS-raamatupidamine – 1 vastus

Ise kirjutatud/arendatud – 5 vastust

Zoho invoice – 1 vastus

First Office – 1 vastus

iScala – 1 vastus

Joosep – 4

Hansa Financials – 1 vastus

Google Docs – 1 vastus

Isolta Arved – 1 vastus

PMen – 1 vastus

Profit (intellisoft) – 1 vastus

SAF – 1 vastus

SAP ERP – 1 vastus

QMF for Workstation – 1 vastus

Hotellinx – 1 vastus

waveapps – 1 vastus

Tresoor – 1 vastus

Odoo – 1 vastus

Millised kriteeriumid olid tähtsad raamatupidamistarkvara valikul?

	Pole üldse nõus	Pigem ei ole nõus	Nii ja naa	Pigem olen nõus	Olen täiesti nõus	Ei oska öelda
Ettevõtte tegevusala mõjutas majandustarkvara valimisel (konkreetsete funktsionaalsusnõuete järgi)	12	19	11	10	30	6
Tehnoloogilised (nt. Võimalus tarkvara edasi arendada / Paindlikkus - võimalus täiendavaid muudatusi teha /Funktsionaalsus /Rakendamine)	5	9	20	15	33	6
Kasutajapõhised (nt. Tarkvara ühildumine teiste tarkvaradega / Kasutusmugavus / Lihtne seadistamine)	6	8	12	19	36	7
Pakkujapõhised (nt. Tarkvara müüja usaldusväarsus / Klienditoe ja koolituse võimalus / Hinna ja kvaliteedi suhe)	3	8	10	24	35	8

Kas ettevõttes on arvuti- või veebipõhist raamatupidamistarkvara?

- Arvutipõhine tarkvara – 23 vastust
- Veebipõhine tarkvara – 71 vastust
- Ei oska öelda – 7 vastust

Kas tarkvara soetamisel maksite ühekordse tasu, rendite tarkvara või ettevõttel on tasuta raamatupidamistarkvara?

- Ühekordne tasu – 10 vastust
- Rentimine – 53 vastust
- Tasuta raamatupidamistarkvara – 13 vastust
- Ei oska öelda – 9 vastust
- Muu:

Kombineeritud tasu – 6 vastust

Ise toodetud tarkvara – 5 vastust

Miks otsustasite raamatupidamise teostamisel raamatupidamistarkvara kasuks?

- Ajasäästmise eesmärgil - juht/pearaamatupidaja saab keskenduda põhitegevusele/tegeleda strateegilisemate ülesannetega – 58 vastust
- Andmete ja tegevuste hulk on nii suur - tarkvara aitab hoida kontrolli – 41 vastust
- Andmed on turvaliselt varundatud – 41 vastust
- Automatiseerib korduvaid protsesse – 54 vastust
- Kulude/ressursside kokkuhoiu eesmärgil - võimaldab raamatupidamisprotsesse läbi viia ilma eraldi püsiva spetsialisti palkamiseta – 27 vastust
- Raamatupidamistarkvara täidab vajalikke raamatupidamisülesandeid – 56 vastust
- Raamatupidamistarkvara organiseerib ettevõtte juhtimist mitmes valdkonnas – 22 vastust
- Sisaldab igaaegselt ligipääsetavat e-raamatupidamisfunktsiooni – 39 vastust
- Suur töötlemise kiirus – 29 vastust
- Usaldusväarsus ja suurem täpsus – 39 vastust
- Vigade vähendamise eesmärgil – 45 vastust
- Võimaldab hoida silma peal erinevatel protsessidel – 38 vastust
- Ettevõtte suuruse tõttu - tegemist on väikeettevõttega, puudub raamatupidaja/spetsialist – 24 vastust
- Ei oska öelda – 5 vastust
- Muu – 5 vastust

Palun hinnake 5 palli skaalal rahulolu tarkvara funktsionaalsusega:

Ei ole üldse rahul 1 2 3 4 5 Täiesti rahul

3 – 14 vastust

4 – 49 vastust

5 – 25 vastust

Kas Teie ettevõtte kasutab raamatupidamisetevõtte teenuseid?

- Jah – 60 vastust
- Ei – 54 vastust

Palun täpsustage millist raamatupidamisteenuse pakkujat Teie ettevõtte kasutab:

- Üksikettevõtjast raamatupidaja – 30 vastust
- Väike raamatupidamisbüroo – 21 vastust
- Suur raamatupidamisbüroo – 10 vastust
- Ei oska öelda – 1 vastus

Palun märkige teenus(ed) mida Teie ettevõtte sisse ostab

- Aastaruande koostamine – 56 vastust
- Ettevõtte peamise raamatupidamise korraldamine – 51 vastust
- Muid raamatupidamise ülesandeid (müügiarvete koostamine, pangaülekannete teostamine, ettevõtte sisearuandlus) – 22 vastust
- Raamatupidamisarvestuse sisseseadmine ja algbilansi koostamine – 33 vastust
- Finantsandmete analüüs (nt. raamatupidamisbilanss, kasumiaruanne, rahavoogude aruanne jne) – 23 vastust
- Palga- ja personaliarvestus – 40 vastust
- Maksuarvestus – 47 vastust
- Konsultatsioonid, optimeerimine – 24 vastust
- Tarkvara kasutus – 18 vastust
- Kõik mis seotud raamatupidamisega – 19 vastust

Miks otsustasite valida raamatupidamisteenuse sisseostu kasuks?

- Ettevõtte suuruse tõttu - tegemist on kesk-/väikeettevõttega, kus puudub raamatupidaja/spetsialist – 39 vastust
- Ettevõttes puudub kompetentne tööjõud – 21 vastust
- Kulude kokkuhoiu eesmärgil - võimaldab raamatupidamisprotsesse läbi viia ilma püsiva spetsialisti palkamiseta – 34 vastust
- Aja kokkuhoiu eesmärgil - juht/pearaamatupidaja saab keskenduda põhitegevusele/tegeleda strateegilisemate ülesannetega – 32 vastust
- Töö kvaliteet on alati garanteeritud – 26 vastust
- Büroo teadmised ja kogemused on suuremad kui ühe inimese omad – 16 vastust
- Töömahu kasv – 5 vastust
- Muu – 1 vastus (tööülesannete lahususe, sisse reeglite tõttu)

Kas plaanite tulevikus isikliku raamatupidaja palkamist teenusepakkuja asemel?

- Jah – 5 vastust
- Ei – 44 vastust
- Ei oska öelda – 13 vastust

Kas ettevõttes on oma spetsialist(id)/osakond, kes tegeleb raamatupidamisega?

- Jah – 45 vastust
- Ei – 69 vastust

Palun täpsustage, kes korraldab raamatupidamist ettevõttes

- Täiskoormusega raamatupidaja – 17 vastust
- Osakoormusega raamatupidaja – 11 vastust
- Raamatupidaja assistent – 4 vastust
- Finantsosakond – 6 vastust
- Raamatupidamise osakond – 6 vastust
- Spetsialist, kes valdab raamatupidamist – 11 vastust

Miks otsustasite palgata raamatupidamise teostamisel ettevõttesisesse spetsialisti?

- Tegemist on suure ettevõttega – 11 vastust
- Spetsialistil on rohkem ettevõtte spetsiifilise tegevuse valdkonna kogemusi – 13 vastust
- Raamatupidamisbürool ei ole vastavas valdkonnas piisavalt kompetentsi – 7 vastust
- Suurema konfidentsiaalsuse pärast – 11 vastust
- Töö kvaliteet on alati garanteeritud – 22 vastust
- Rohkem vastutust – 12 vastust
- Rohkem usaldusväarsust – 20 vastust
- Saab oma küsimustele kiirelt vastused – 27 vastust
- Kulude kokkuhoiu eesmärgil – 12 vastust
- Ei oska öelda – 2 vastust
- Muu – 1 vastus

Kas plaanite tulevikus raamatupidamise teenusepakkujat isikliku raamatupidaja/spetsialisti asemel?

- Ei – 23 vastust
- Jah – 6 vastust
- Ei oska öelda – 15 vastust

Lisa 3. Eesti IT ettevõtete suurus töötajate arvu järgi 2017 aastal

	Töoga hõivatud isikute arv						Kokku
	1-9	10-19	20-49	50-99	100-249	250 ja enam	
Info- ja sidetehnika hulгимүүк	270	5	6	6	0	0	287
Tarkvara kirjastamine	87	0	1	0	0	0	88
Telekommunikatsioon	171	11	3	5	1	4	195
Programmeerimine, konsultatsioonid jms tegevused	3271	55	60	21	8	5	3420
Andmetöötlus, veebihosting jms tegevused; veebiportaalide tegevus	532	11	12	4	2	1	562
Arvutite ja sideseadmete parandus	174	1	3	0	0	0	178
IKT tegevusalad töötlevas tööstuses	39	7	10	5	2	6	69
Kokku	4544	90	95	41	13	16	4799

Allikas: (Statistikaamet 2019), autori poolt koostatud tabel

Lisa 4. IKT ettevõtete klassifikatsiooni vastavus EMTAK 2008 klassifikatsioonile

EMTAK 2008 kood	Tegevusala nimetus
IKT tegevusalad töötlevas tööstuses	
261	Elektronkomponentide ja trükkplaatide tootmine
262	Arvutite ja arvuti välisseadmete tootmine
263	Sideseadmete tootmine
264	Tarbeelektronika tootmine
268	Magnet- ja optiliste andmekandjate tootmine
IKT tegevusalad teeninduses	
465	Info- ja sidetehnika hulgimüük
582	Tarkvara kirjastamine
61	Elektronilise side teenus (Telekommunikatsioon)
62	Programmeerimine, konsultatsioonid jms tegevused
631	Andmetöötlus, veebihosting jms tegevused; veebiportaalide tegevus
951	Arvutite ja sideseadmete parandus

Allikas: (RIK 2020), autori poolt koostatud tabel

Lisa 5. Lihtlitsents

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja lõputöö üldsusele kättesaadavaks tegemiseks¹

Mina Maria Vaino

1. annan Tallinna Tehnikaülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose Raamatupidamise korraldamine Eestis infotehnoloogia ettevõtetes,

mille juhendaja on Natalie Aleksandra Gurviš-Suits, PhD,

1.1 reprodutseerimiseks lõputöö säilitamise ja elektroonse avaldamise eesmärgil, sh TalTechi raamatukogu digikogusse lisamise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;

1.2 üldsusele kättesaadavaks tegemiseks TalTechi veebikeskkonna kaudu, sealhulgas TalTechi raamatukogu digikogu kaudu kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni.

2. Olen teadlik, et käesoleva lihtlitsentsi punktis 1 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.

3. Kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest ning muudest õigusaktidest tulenevaid õigusi.

¹*Lihtlitsents ei kehti juurdepääsupiirangu kehtivuse ajal, välja arvatud ülikooli õigus lõputööd reprodutseerida üksnes säilitamise eesmärgil.*